გაზეთი ღირს:			
თთვე	მან. კ.	თთვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას, ახალ-ზუბუთოვის ქუჩაზედ, სახლი № 9, შავერდოვის საგაზეთოს, ცენტრალურს გრიქუროვის წიგნებისმაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1886 წელიწადი სამოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1886 წელიწადი

ტფილისი, 17 მაისს

„ივერიის“ № 104-ში მოხსენებული იყო ერთი სამწუხარო ამბავი. ცხვარი მთიდგნილი გაჩეიოდამ და, როცა ორხევთან მიუტანებიათ, მწყემსებს გზის საბაჟოს მიერ გზატკეცილიდამ გადუხვევიათ და ცხვარი მინდორ-მინდორ გაურეკიათ. იმ ხანებში დიდის წვიმების გამო საშინელი ნიაღვრები მოვარდნილა ხევებსა და ხრამებში. ერთს ამისთანა ხრამ-ხევს მისდგომია ცხვარი და რაკი ერთი ცხვარი გადამხტარა, დანარჩენებიც თან გადაჰყოლიან და დამრჩვალან და გაწყვეტილან. ვიდრე ხრამი ძირიდამ თხემამდე არ ამოვსილა დახოცილის ცხვრებით, იმ დრომდე თურმე ცხვარი ცვივოდა და იღუპებოდა და როცა ამოვსილა, დანარჩენს ცხვარს ზედ გადუვლია და გადურჩენილა. უბედურს ცხვრის პატრონებს 25,000 ცხვრიდამ მარტო 10,000-და შერჩენიათ. თუ ეს ამბავი მართალია, ამჯარაა, რომ ამ უბედურების ასცდებოდა ცხვარი, თუ გზა-ტკეცილზედ ეარა. რა მიზეზია, რომ მწყემსები მოჰრიდებიან გზა-ტკეცილს?

იტყვიან ზოგიერთნი, რომ ახალ მისვლიათო, ორირაღ გრიშ საბაჟო გადასახადს შეუშინდებინე და იმიტომა ცხვარი კი დაუყენებიათ. შეიძლება ნაწილი იქნებოდესო, ამით ჩვენს ისმენდილისა. თქმა აღარაა, მაგრამ კაცი კი რომ თვითონ საქმეს დაუკვირდეს, აქ ორირაღ გრიშის გადასახადის შიში კი არ დაინახავს, არამედ სხვას უფრო პატივ-სადების მიზეზს, რომელსაც უთუოდ ჩვენი გლეხ-კაცი უფროხის და ერიდება. ჩვენებურ გლეხ-კაცს ისე გადასახადი არ აშინებს, როგორც თვითონ გადასახადის პროცესი. ცხვარი საბაჟოს რომ მოადგება, უნდა გაჩერდეს, ვიდრე მოხელენი ადგილიდამ დაიძვრიან, მოისურვებენ ფორმალობის ასრულებას, ფულის გამორთმევას და კვიტანციების მიცემას. ხშირად ვყოფილვართ მოწამენი, რომ მთელის საათობით იცდის საწყალი მეურმე საბაჟოს წინ, ვიდრე ერთს აბაზს, თუ მეტს გამოართმევენ და კვიტანციას ჩააბარებენ. თუ მარტო ერთის მეურმის გასტუმრებას მთელს საათებს ანდომებენ ხოლმე საბაჟოს მოხელენი, წარმოიდგინეთ რამოდენა ხანს მოანდომებენ 20,000 და 25,000 ცხვარსა. ზოგიერთი მოხელე რომ გაჭირვეულდეს, კანონიერი საბუთი ექმნება ამოდენა ცხვარი თუნდ სამ-ოთხს დღეს საბაჟოს წინ დააბრკოლოს. აი ამ დაყოვნების და გაჩერების შიში აქვთ მემცხვარეებს, როცა სცდილობენ მოერიდონ საბაჟოსა. ცხვრის დაყოვნება და გაჩერება ისე ეძნელებათ მწყემსებსა, რომ ისევ განსაცდელს ჰრჩეობენ, რომელიც სათუოა და ათასში ერთხელ მოხდება, ვიდრე ამ გაჭიანურებას საქმისას და დაყოვნებასა, რომელიც აუცილებელია და უეჭველად მოსახდენი.

ვინც ცხვრის ამბავი იცის, იმას, რასაკვირველია, ისიც ეცოდინება, რა მძიმე რამ არის ცხვრისათვის სიცხე-პაპანაქებაში უადგილო-ადგილას დიდხანს დგომა უჭმელ-უსმელად. გარდა ამისა დიდხანს დგომა ცხვრისა სხვის მამულში ხარჯს ითხოვს და რაკი საბაჟოს გამო ეგ დგომა ძალა-უნებურია, მემამულენი ამით სარგებლობენ და ზოგჯერ იმოდენა ხარჯსა სთხოვენ, რომ დაუჯერებელია ხოლმე. ყოველივე ეს პატივ-სადები მიზეზია მისი, რომ ამით შეშინებულნი მწყემსნი გზა-ტკეცილებს და საბაჟოებს ერიდებიან და უგზო-უკვლოდ რჩეობენ სვლასა. ამისთანა სამწუხარო ყოფას ცხვრისა და საქონლის პატრონებისას წამალი რამ უნდა დაედოს, თორემ შენახვა და პატრონობა ერთისაც და მეორისაც მეტად გაძნელდება და ხალხს, რომელიც ცხვრითა და საქონლით უძღვება საკუთარს ხარჯს, სოფლისას და სახელმწიფოისას, ერთი უმთავრესი წყარო მოაკლდება: თვითონაც კერძოდ დაზარალდება და სახელმწიფოსაც დააზარალებს, რადგანაც გადასახადს ვეღარ გადაუხდის უქონლობისა გამო.

სანატრელია, რომ მთავრობამ ამ საგანს ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს, წესი ბაჟის გადახდევინებისა ცხვრის გატარებისათვის განამარტივოს იმ ანგარიშით, რომ არც უსამართლობა რამ მიაყენონ მწყემსა, არც დრო დააკარგვინონ გზის ბაჟის გამორთმევაში და არც ცხვარი დააბრკოლონ დიდხანს ერთს ადგილას. ჩვენის ფიქრით კი ბევრი არა დააკლდება-რა საბაჟოსა, რომ ცხვარმა გზა-ტკეცილებზედ უბაჟოდ იაროს. ეს ხალხს, ცხვრის მოშენების მიმდევარს, დიდს შეღავათს მისცემს, ამ სასარგებლო პირუტყვის გამრავლებას ძლიერ ხელს შეუწყობს და მრავალს კაცს სახსარს მისცემს ცხოვრებისას. ქვეყანა ქონებით მოღონიერდება, გაკეთდება, რადგანაც ცხვრის ყოლა ჩვენში ახალი ამბავი არ არის და ხვნა-თესვისა და ვენახობის მერმედ ერთს უმთავრესს წყაროდ ცხოვრებისად მიაჩნია ჩვენებურს კაცსა. ცხვარი ძალიან უყვარს აქაურს ხალხსა და ერთი კაციც არ მოიპოვება ჩვენში, რომ ცხვრის ყოლა ნატვრად არა ჰქონდეს გადაქცეული.

ახალი ამბავი

*** ტფილისის ქალაქის გამგეობას საბჭოში შეუტანია წინადადება მუხრანის ხიდის აგებისა იმ პროექტით, რომელიც ინჟინერმა ლორმანმა შეადგინა ქალაქის მინდობილობითა, ეს ხიდი 125,000 მანათზე მეტი არ დაჯდებაო. ამ წინადადებას განიხილავენ ორშაბათს, 19 მაისს.

*** ტფილისის ქალაქის გამგეობასვე შეუდგენია პროექტი ახალის საყასბოსი, რომელიც მირზოევის ქარხნის გვერდზედ უნდათ გამართონ და ამისთვის მიწა თვით ბბ. მირზოევებისაგან იყიდონ. თუმცა ამ პროექტითა საყასბო დიდი არ იქნება, მაგრამ ყოველაფრით მოწყობილი-კი—სანიტარულისა და ჰიგიენურის მხრით. ანგარიშით, ამ საყასბოს გამართვა 73,000 დაჯდებაო. ეს საგანიც ორშაბათს, 19 მაისს გაირჩევა.

*** ჩვენ გვთხოვენ გამოვაცხადოთ, რომ აგერ ოცი წელიწადია მას აქედ, რაც დაარსდა ტფილისის ხელოსნების გამგეობა და ჯერ ამ გამგეობამ თავისთვის ერთი სადგომი ვერ შეიძინა და იძულებულია სხვას ქირა აძლიოს. ამის მოხერხება-კი ადვილი იყო, რადგანაც ამ გამგეობას იმდენი შეძლება ჰქონდა, რომ შეეძლო სახლი ეყიდნაო. ამის მიზეზი, რასაკვირველია, თვით უსტაბაშების უთაურობაა და სხვა არაფერი.

აგერ ორი თთვეა ბრძანება მოუვიდა გუბერნატორისაგან გამგეობას უსტაბაშების არჩევისა, მაგრამ ჯერ სამი-ოთხი უსტაბაშის მეტი არ ამოურჩევიათ, რად აგვიანებს ესე ბ-ნი ხელოსნების თავი უსტაბაშების არჩევას, რა მიზეზია, კარგი იქნებოდა გაგვეგოო.

*** სომხურის დრამატიულის დასის ანტრეპრენიორებად ყოფნის სურვილი მერმისს ი. ფითოევსა და მანთაშოევს გამოუცხადებიათ. ეს მით უფრო სასიამოვნოა, რომ ამ პირებს შეუძლიანთ ყოველივე თეატრის მოთხოვნილება დააკმაყოფილონ. ვის არ ახსოვს სომხურის თეატრის საქმე რა მშვენივრად და რიგზე მიდიოდა ამატუნის ხელში, თუ ჩვეულებრივს აქტიორების რაღაცა ხრიკებს არ დაეშალა ეს დასი. ყოველთვის ექმნება თეატრს ხარჯის დასაფარავი შემოსავალი, თუ ამ თავით ზედ ფულს დახარჯავენ, რიგიანს წარმოდგენებს გამართავენ და ხალხს მიიზიდავენ. ამ საქმისთვის, როგორც გვესმის, ეხლავე გადადებული 30,000 მანათიო.

ამ ახლად ამორჩეულ სომხურს დრამატიულს კომიტეტს უკვე მოლაპარაკება დაუწყვია კონსტანტინეპოლის არტისტებთან მერმისის სეზონში ტფილისში ჩამოსვლისა და თამაშობის შესახებ. განზრახვა აქვთ მოიწვიონ: ქ-ნი ვ. კარაკაშიანი, სატინიკ ეკიმიანი და ბ-ნი მნაკეანი.

*** არტისტი ადამიანი ამ დღეებში ტფილისიდგან ვლადიკავკავში მიემგზავრება წარმოდგენების გასამართავად. იქიდგან აპირობს როსტოვში, კრიმში და შუა-გულ რუსეთში წასვლას. მას თან მიჰყვებიან სომხურის დასის არტისტები ქ-ნი ზაბელი და ვარდუი, ბბ. ალაიანი, პარონ-სარქისიანი, ვრუირი და ცოვიანიანი.

*** 26 მაისს სამეურნეო საზოგადოებას მორიგი კრება აქვს დანიშნული. ამ კრებაზედ იქნება გარჩეული ვ. ა. დინგელშტის წინადადება მერმის ტფილისში სამეურნეო გამოფენის შესახებ. კარგი იქნებოდა, რომ სჯა გამოფენის სასარგებლოდ დაბოლოვდეს, რადგანაც ჩვენის მეურნეობას ამ გამოფენა მეტად ესაჭიროება.

ფელეტონი

ქალის მშვენიერების იდეალი

ქართულს საერო ლექსებში.

საზოგადოდ საერო პოეზიის მნიშვნელობა ერის გონებრივის ცხოვრების გაცნობისათვის, შესწავლისათვის ყველა განათლებულ ხალხის ლიტერატურაში აღიარებულია; კერძოდ ჩვენ-ჩვენი საერო პოეზიის მნიშვნელობაზედ, როგორც მკითხველებს ეხსომებათ, ამავე გაზეთის შემწეობით ორიოდე სიტყვა გამოვსთქვით. ამ ჟამად ჩვენ სახეში არა გვაქვს ვიქონიოთ საზოგადო მსჯელობა საერო პოეზიაზედ: ჩვენ პირ-და-პირ შევუდგებით იმ საგნის გამოკვლევას, რომელიც სათაურში უკვე დავასახელეთ.

ვისაც ჰსურს რომელისამე ერის ცხოვრების ყოველ-მხრივი, ზედ-მიწევნითი ცნობა, სხვათა შორის, რასაკვირველია, არას გზით არ უნდა მიატოვოს, დააგდოს უყურადღებოდ ის საგანი, რომელსაც სახელად საერო პოეზიას უწოდებენ. მართლაც, თუ კი ჩვენ ასე გულ-მოდგინედ ვსცდილობთ ერის ფიზიონომია წარმოვიდგინოთ, დავიხატოთ რაღაცა ლოდის ან აგურის ნამტვრევების შემწეობით, რომელზედაც ორ-ნახევარი ლურსმებრივი ასო ამჩნევია; თუ კი ჩვენ სრულიად დარწმუნებული ვართ, რომ უძველესის ტაძრის ანუ კოშკის ნანგრევის საცოდავს ნაშთზე შეგვიძლიან ამოვიკითხოთ რამე ერის ხელოვნებისა და გემოვნების შესახებ, მის გონებრივის ძალ-ღონის თაობაზედ,— ნუ თუ საერო პოეზიას—ამ ერის ცოცხალ მატიანეს, არ შეუძლიან დაახლოვებით მაინც მოგვითხრას, გაგვაცნოს, დაგვანახოს ერის გონებრივი და ზნეობრივი ავლა-დიდება!? როგორც წინადაც ვსთქვით, საერო პოეზია ერს მარტო გასართობ სახსრად კი არ უხმარია, არამედ მასში გამოუთქვამს, დაუხატავს, სრული თვისი არსება: ჩვენ მის შემწეობით შეგვიძლიან ვსცნათ, რომელ ჟამს საით ყოფილა მიმართული ერის გონება, სადამდის მიუღწევია მის სიღრმე-სიმაღლეს, გამჭრიახობას; რა ჰქონია ერს სავალალო საგნად გარდაქცეული; რა იყო მისი რწმენა, ჭირი, ლხინი, ავი, კარგი, ზნე, ჩვეულება და მებრვე სხვა.

თუ ეს ასეა, თუ კი მართლა საერო პოეზიას ძალ-უძს დაგვანახოს ერის გონება, ზნე, რწმენა, გემოვნება, მაშ მისი შესწავლა, გამოკვლევა არამც თუ საჭირო ყოფილა, არამედ სავალდებულოც; ნამეტნავად ჩვენთვის, ქართველებისათვის, რომელთაც სრულიადაც არ შეგვიძლიან თავი მოვიწონოთ ჩვენის ერის ცხოვრების ცოდნით.

შეიძლება გამკიცხონ: გამოსაკვლევად რაღა ქალის მშვენიერება აიღე და არა ამაზედ უფრო სხვა მაღალმნიშვნელოვანი საგანიო? მე მწამს, რომ ჩვენს საერო პოეზიაში არჩეულ საგანზედ ურიცხვი უფრო მაღალმნიშვნელოვანი მოიპოვება; მაგრამ მე ისეთს საგანს მოვკიდე ხელი, რომლის გამოსაკვლევადაც ჩემს ხელში შედარებით უფრო საკმაო მასალა მოიპოვებოდა. თქვენი უმორჩილესი მონა განუსაზღვრელად მოხარული და სრულიად დაკმაყოფილებული იქნება, თუ ეს ჭეშმარიტად სუსტი ნაბიჯი გამოიწვევს ჩვენში ვრცელს, გონივრულს და უფრო განმარტებულს შრომას.

ყველაზედ მეტი ადგილი ჩვენს საერო პოეზიაში ლექსებს უჭირავს. პირველს დაკვირვებასათანავე კაცი შეატყობს, რომ ლექსების მომეტებულ ნაწილს თავის საგნად მშვენიერის ქალისადმი სიყვარული, არშიყობა, ტრფიალება აქვს. ზის ქართველი გლეხი კაცი თავის მამა-პაპურ ურმის კოფაზედ და მარტოდ-მარტო ბნელს ღამეს მიემგზავრება შორს გზას, თუ იგი ივლისის დღის სიცხე-პაპანაქებაში წელში მოხრილი, თავ-ჩაღუნული მკის ყანას, ანუ დაღალულ-დაქანცული სდგას კევრზედ და კალოსა ჰლეწავს, ანუ სთოხნის რასმეს, ჰმარგლავს, ჰკრეფავს, ანუ სწურავს ყურძენს,—სულ ღიღინებს, სულ სატრფოს უმღერის, მშვენიერს ეალერსება.

სტირის იგი სიყვარულისაგან დაპყრობილს, დაჩაგრულს თავის თავს და ევედრება სატრფოს აპატიოს ყოველი თავ-ხედობა, რომელიც მის გატაცებულს, გრძნობისაგან დაბნედილს გულს ადვილად შეუძლიან ჩაიდინოს:

თუნდ ასე სთქვა, თუნდა ისე,—
ღამე მაინც ბნელიაო;

ბატონების სამყურნო გამოფენა ტფილისის ვაჭრობას გააძლიერებდა და გააცოცხლებდა.

*** 14 მაისს, საღამოს 3 საათზედ «აბანოების კართან» ვილაც, თათრები სადირ-მახმუდ-ოღლი და ისუფ-მაშადი-ბალირ-ოღლი ქეიფობდნენ და გაჰქონდათ თურმე ერთი ღრიანცელი. რამდენი არ უშალეს პოლიციის მოხელეებმა, არ დაიშალეს, ბოლოს პოლიციის მოხელემ დაეიდოემა განიზრახა პოლიციაში წაეყვანა მოქეიფენი მშვიდობიანობის დარღვევის გამო, მაგრამ თათრები გაუძალიანდნენ და დიდი სამზარეულო დანები მოუღერეს თურმე დასაკრავად. დაეიდოემა დროზედ მოასწრო, ხელები გადუგრიხა და დანები წაართო. ბოლოს თათრები დაიჭირეს და ეს საქმე პროკურორს გარდასცეს.

*** ორთაჭალაში, ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნამამულარს გვერდზე მშვენიერი განიერი „უსახელო" ქუჩა იყო გაყვანილი და ორი-სამი ფაეტონი ადვილად უქცევდა ერთი-ერთმანეთს გზას. ეს ქუჩა კრწანისის ქუჩას შეეხრებოდა. ეხლა-კი ისე გააფუჭეს, რომ ამ ქუჩაზედ ფეხით სიარულიც კი აღარ შეიძლება თურმე. ამ მხარეზე კიდევ ბევრია მიწები, რომელიც ეხლა იჯარითა აქვს აღებული მიკიტანს არუთინოვს და შენობის ქვას აჭრევინებს. ქალაქის მოურავობაა, რომ ამას თვალ-ყური ადევნოს და უბრალოდ არ გააფუჭებინოს მზად გაყვანილი ქუჩა, თორემ შემდეგ მისი ხელ-მეორედ გაყვანა საწყალ მცხოვრებლებს დააწვება კისერზე და უპატრონობით გაფუჭებული საქმე, იმად უნდა გააკეთონ და მის გაკეთებაში წელი იწყვიტონ.

*** ჩვენა გვწერენ, რომ ქიზიყის სოფლები: ვაქირი, მაშნაარი, საქობო და მათზე ახლო-მახლო მდებარე ადგილები სულ ერთიანად დასეტყვილაო. ამის გამო მეტად დაღონებულნი არიან თურმე იქაური მცხოვრებლები. მწვანით შემოსილი ხე-ვაზები წამურულსავითა დგანანო.

*** ყვირილიდამ გვწერენ, ცოფიანის ძაღლისაგან ნაკბენი ფრანცუზი ამალრიკი, რომელიც მოსარჩენად პასტერთან გაემგზავრა, ამ დღეებში დაბრუნდა ჯან-მრთელიო. იმავე დღეს და იმავე ძაღლმა ერთი ყმაწვილიც დაგლიჯა. ამ ყმაწვილს აქვე უწამლეს და, როგორც გავიგე, მორჩენილაო. ასე უნდა ვიფიქროთ, რომ ან ძაღლი ცოფიანი არა ყოფილა, ან ცოფის მორჩენა აქაც შესძლებიათო.

*** სომხური გაზეთი „ნორ-დარი" სწერს, რომ მათი უსამღვდელოესობა საქართველოს ეგზარხოსი პავლე, ერევნის გუბერნიის ეკკლესიების დათვალიერების დროს, ეჩმიაძინშიაც ბრძანებულაო. დიდის ამბითა და პატივით მიიღო თურმე იქაურმა სამღვდელოებამ და პატრიარხმა კათალიკოსს მაკარიმა. ეს პირველი შემთხვევაა ეგზარხოსისაგან ეჩმიაძინის ნახვისაო.

*** დუშეთის მაზრიდგან იწერებიან, რომ 7 მაისს სოფ. წილკანში სეტყვა მოვიდა და სულ გაანადგურა ყანები და ვენახებიო; ესევე მოხდა ამავე დუშეთის მაზრის სოფ. ფრეზეთშიაცაო. იქ მოსავლის გარდა სეტყვამ დახოცა 360 ცხვარი, 22 სხვილი საქონელი, ოცი ღორი და შინაურს ფრინველს ხომ ვილა მოსთვლისო. ამ სეტყვამ მეტის-მეტი ზარალი მოუტანა მცხოვრებლებსაო, („ახ. მიმოხ.")

*** 15 მაისს ღამეს სურბ-კარაპეტის ხევში, არსენალის ახლო დაინგრა ტფილისის მოქალაქის სარქის ალავერდოვის სახლები, პოლიციამ რის წვალებით გამოიყვანა ქვეშ მოყოლილი მდგმურები.

დამაკვირდი!

თვით სათნოებაც კი ვერ ასცილდება შხამსა ცილის-წამებისას. (შექსპირი)

—

გონიოსნისათვის მარტო ერთად-ერთი წიგნია და იგი წიგნი ბუნებაა. (დე ხომეკო)

—

უჭკუო სილამაზე ყვავილია, თავის შტოს მოშორებული. (ბუასტი)

—

ხვალე არის მჭამს ვით ღამეში
მაცდური სხივი!..
ვინ ჰსთქვას: ხვალეცა ვიქნები მე
ვით დღეს ბედნიერ!..
(თ. გრ. ორბელიანი)

—

მოსვენებისა მდომელმან
თავი ვერ ოდეს იქოსა.
(მეფე ვახტანგ VI)

—

კაცი სიცოთვის მავარჯელი
სჯობს ბრძენსა სიბრძნის მავარჯელსა.
(ბრძნ. მეფე)

სახელდახელოდ

(ყბად-ასაღები—წყალ-წასაღები ამბები)

დიდებული მწერალი მით არის დიდებული, რომ მისი ნაწარმოები არაოდეს არ ჰკარგავს თავის მნიშვნელობას და მისი ტიპები ყოველს დროს და ყოველს ხალხში სამუდამოდ რჩებიან გადაუშენებლად. ამის დასამტკიცებლად—თუ ამ გვარ ჭეშმარიტებასაც დამტკიცება სჭირია,—საკმაოა მივიხედ-მოვიხედოთ ირგვლივ და ცნობის-მოყვარე თვალით დავაკვირდეთ იმ ხალხს, რომელიც გარს გვახვევია მუდამ დღე. ღმერთო ჩემო! ვის არ ვნახავთ ჩვენ შორის, ვის არ შევნიშნავთ ჩვენს გვერდით?! აი დონ-კიხოტი, დაუვიწყარი გმირი ლამანჩისა, აი მისი საჭურვლის მზიდველი სანხო-პანჩო, აი მათი ნათესავი ტარასკონელი ტარტარენი, აი მთელი გროვა გმირებისა, რომელთ სახელი უკვდავ-ჰყო სახელ-განთქმულის გოგოლის უკვდავმა ნიჭმა. ნათლად, როგორც ცოცხალნი, მოსჩანან ყველა ეს ნოზდროვები, მანილოვები, სობაკევიჩები, ხლესტაკოვები და სხვანი მრავალნი, რომელთ შორის ხან მოწყენილის და ხან მოჩვენებულის დიდებით აღფრთოვანებული სდგახარ შენც, საბრალო პოპრიშჩინო, დიდებულო, მაგრამ ტყუილო ფერდინანდო VIII, კოროლო ისპანიისავ!..

***

კოროლი ვარ ისპანიისა!—წარმოიდგინა ქუდზედ შემცდარმა პოპრიშჩინმა!... მაგრამ არა, ჩვენთვის უკვე ცხადია, რომ შენ, პოპრიშჩინო, უარ-ჰყავი ტახტი და შეუდგი სხვა გზას, სხვა გვარს მოღვაწეობას. მას აქედ, რაც «დიდმა ინკვიზიტორმა», შენი მოსარჩლე «გრანდების» თანადასწრებით, გადაგპარსა თავი და შეუბრალებლად გასხა ზედ ცივი წყალი,—შენ ვეღარ აიტანე ეს დამცირება შენსავე საკუთარს სამეფოში და გადმოსახლდი ჩვენში, რომ მოჩვენებული ტახტი შესცვალო მოჩვენებულს დაფნის გვირგვინზე, სკიპტრა—კალამზე, და მით ერთხელ დაკარგული დიდება კვლავ მოიხვეჭო ქართულის მწერალის სახელითა... დიახ, პატივცემულო მკითხველო, ჩვენშიაც არიან დღეს იმისთანა მბრაჯვენელნი, რომელთაც იმავე მიზეზით წარმოუდგენიათ მწერალნი ვართო, რა მიზეზითაც პოპრიშჩინმა წარმოიდგინა ისპანიის კოროლობა... თუ ვინმემ თქვენგანმა ეჭვი შემოიტანა ამ ჩემს სიტყვებში, ჩემთვის საკმაოა მივუთითო მას ერთს ახალს ქართულს წიგნაკზე, რომელსაც აწერია «მთა-წმინდელის» სახელი.

***

— რას შეიცავს ეს ახირებული წიგნი? იკითხავს მკითხველი.

— არაფერს და ყოველისფერს, როგორც «შეშლილის წერილები»... ამ უკანასკნელში, როგორც მოგეხსენებათ, პოპრიშჩინი ჰლაპარაკობს თავის თავზე, თავის „ნაჩალნიკზე და დეპარტამენტზე", თავის სიყვარულზე და კოროლობაზე, გრანდებზე, ძაღლების მუსაიფზე, ინკვიზიტორზე, დედაზე, ალჟირის ბეის ცხვირზე და სხვაზე. ზ. მთაწმინდელს ჟინი ლაპარაკისა აშლია და ორთა პოეტთა—ალექსანდრე ჭავჭავაძის და გრიგოლ ორბელიანის ბიოგრაფიაზე ჰლაპარაკობს, მაგრამ ლაგამ აყრილ ფანტაზიას გაუტაცნია და იგი ებაასება მკითხველებს ყველაზე და ყოველისფერზე, ვისზედაც და რაზედაც კი გაუგონია რამ და რისათვისაც ყური სადმე მოუკრავს. აქ ყველა და ყოველისფერი არეულია დომხალისავით: ირაკლი მეფე, მისი მემკვიდრენი, იმერეთი, ქართლი, ჩვენი ძველი და ახალი მწერლები, ბიუხნერი, მოლეშოტი, ანტონ ფურცელაძე, „ანტროპოლოგიურის პრინციპების დამწერი", ზაქარია ჭიჭინაძე, პრუდონი, რენანი, კეზელი, რუსსო, კანტი, კონტი, ადამ სმიტი, სოლოგუბი, პისარევი,—მისი ამრევი,—ბოკლი, დრეპერი, დარვინი, ზ. მთაწმინდელი, ზ. მთაწმინდელი, კიდევ ზ. მთაწმინდელი, ოხრახუში, პრასა, კერესელიძე, ნიახური, «დანოსი», პოეზია და სხვა-და-სხვა,—ესენი ყველანი ერთი მეორეს მისდევენ და ეჯახებიან ამ საოცარს „თხზულებაში". ამისათვის წიგნაკის მთელი შინაარსის გადმოცემა ისეთივე ძნელი საქმეა, როგორც ბედლამის მცხოვრებელთა აზრების გამოკვლევა. ნულარას ვიტყვით მაშასადამე თვით „ბიოგრაფიაზე", რომლის მაგიერ წიგნში, ვიმეორებ, რაღაც უგონო და ალაგ მწვირიანი (როგორც, მაგალითად, ალ. ჭავჭავაძის შესახებ) ანეკდოტებია მოყვანილი, და გადავიდეთ მეტად საოხუნჯო საგანზე—ბ-ნ მთაწმინდელის «აზრზე» ჩვენის ახალ მწერლების შესახებ. ეს მეტად სასაცილო და საინტერესო საგანია.

დავიწყოთ აკაკიდამ....

«ამ ბოლოს დროს, ამბობს ბ-ნი მთაწმინდელი, „თვით ჩემი მკიცხველი", აკაკი ისეთ წერტილამდის ავიდა, ეს ისეთი მელექსეობის დიდებით შეიმოსა, ამის ხალხმა პოეტურმა ნიჭმა და ძალამ ისეთი უძლიერესი და უშესანიშნავესი ფრთები შეისხა, იგი ისეთი მარტივი და მკაცრი ღრმა გამომეტყველ-გამომხატველად გარდიქცა, რომელსაც არამც თუ მე, არამედ ამისთანა განვითარებულმა და განათლებულმა მწერალმაც კი, როგორიც ანტონ ფურცელაძე ბრძანდება, ამანაც კი შენიშნა 1863 წ. «ცისკარში.»

ქება და დიდება ორივეს, ბ-ნთ ზ. მთაწმინდელს და ა. ფურცელაძეს, რომ მათ ასე ცხადად დაინახეს აქლემი, მაგრამ სირცხვილი ბ-ნ აკაკის, რომ იგი „თვით ბ-ნ მთა წმინდელის მკიცხველი" ყოფილა. ამისთანა უსამართლობას არ მოველოდით ბ-ნ აკაკისაგან, მით უფრო, რომ იგი უკვე შენიშნული ყოფილა 1863 წელსა. მაგრამ რას არ იზამს დროთა ვითარება?! წარმოიდგინეთ, მაგალითად, მკითხველო, რომ ბ-ნ აკაკის, რომელიც ასე «მარტივ-მკაცრ-ღრმა-გამომეტყველ-გამომხატველი» ბრძანდება, რა საშინელი სენი სჭირვებია თურმე?!.

„მეცხრამეტე საუკუნის კაციო, ამბობს ბ-ნი მთა წმინდელი ბ-ნს აკაკიზე, ხშირად ძველის-ძველად ყოფილს თორნიკეებში დახტის, ბაგრატებში, ციხეებში, კლდეებში, ათონის მთაზე და ხშირად იმათ თითქო პოემებსაც უძღვნის!..."

ბ-ნი მთაწმინდელი ამას დიდ დანაშაულებად უთვლის... რაღა გავაგრძელოთ! «ქურციკათ მაღლა მხტომელათ» გადაქმნილა ჩვენი საყვარელი პოეტი და ამდენ ხანს ზ. მთაწმინდელის გარდა არავის შეუნიშნავს ეს ახირებული მოვლენა...

***

რასაკვირველია, დიდის საყვედურის და განკიცხვის ღირსი იქნებოდა ბ-ნი აკაკი ზემო-მოყვანილ ნაკლულევანებათა გამო, რომ სხვა ჩვენი მწერლები მასზე უკეთესნი იყვნენ ამ მხრით. საუბედუროდ, ვერც ერთი ვერ ამართლებს ბ-ნის მთა-წმინდელის იმედს! აი, მაგალითად, ბ. ნიკოლაძე!.. ნიჭიერი კაციაო, იწონებს ბ-ნი მთა წმინდელი, მაგრამ ჩვენ, მთა-წმინდელმა, «თითქმის უკანონოდ

ნურც დამძრახავ, ნურც გამკიცხავ:
სიყვარული ძნელიაო!

სჩივის თავის დაუძლურებას სიყვარულისაგან; უსაყვედურებს სატრფოს, რომ მან იგი სხვაზედ გასცვალა და უიმისოდაც წყლულს გულს არსების ძალა გამოაცალა:

ქალავ ჰხედავ ჩამოვდნი, და
თავი მოგიხელებია;
ჩემი გული შენ მოგიკლავს,
სხვისა გაგიმთელებია.

სჩივის იგი, რომ სატრფოს ხანგრძლივმა ლოდინმა სრულიად დაუფრთხო ძილი; ბევრმა ფიქრმა და დარდმა უწყალოდ დაკოდა მისი დატყვევებული გული და ღრმა და განუწყვეტელმა სევდამ მისი თმა სიბერის ნიშნით, ჭაღარით შემოსა:

ქალ, შენის მოლოდინითა
თვალს ძილი მოსდის აღარა;
თმა გამითეთრდა და გული
ნაღველ-ტიალმა დაღარა!

ემუდარება მაღალს მთას, სთხოვს რათა მისცეს გზა, რომ გადიაროს იგი, ნახოს იქ თავის გულის საგანი, რომელიც სხვის საკუთრებად გარდაქცეულა და მოითხოვოს იქ თავისი დაკმაყოფილება:

მთაო, გადმიშვი, მაღალო!
რას ნისლი მოგიხვევია?
შენს იქით ჩემი საგულო
ცხოს ვისმე ჩაუხვევია!

იგი შესჩივის სატრფოს, რომ განცხოველებულს მისადმი სიყვარულს მისთვის ყოველი საქმე გამოულევია; განშორებით ცხოვრებას მისთვის მხოლოდ მწუხარება მოაქვს და უიმისობა, მარტოობა სიცოცხლეს უშწარებს:

შენ სანახავად მოვდივარ,
სხვა საქმე არა მქონია;
უშენობა და შორს ყოფნა
სიცოცხლე არა მგონია.

აღტაცებულია იგი სატრფოს მშვენიერებით, მისის მრავალ-კეცის სიკეთით და ამიტომაც უნებლიე თავში მოსდის, მადლობა უთხრას მის მშობელს და აღმზრდელს:

დაბრუნდი, თუ დაბრუნდები,
ვათ ხარატული ჯარაო;
მშობელი შენი ვაცხონე,
გამზდელი შენი ლალაო

გულში ჩავარდნია მას სიყვარულის ნაპერწკალი, რომელსაც ნებანებად დაუკავებია, მთლად მოუჯადოებია მისი არსება; სევდით და ფიქრით მოცული ჰკითხავს თავის მწარე ბედს, თუ რა სახსარი-და დარჩება თავის საშველად იმ არა სასურველ შემთხვევაში, თუ, ვინიცობაა, სანატრელი არ აღუსრულდა: თუ ვერ შეიქმნა თვისის სატრფოს მფლობელი:

ყორნის ნაღველი ხალხისგან
წამლად არს დასახულიო;
და თუ ის ხელში არ ვიგდე,
ვით გავიკურნო წყლულიო?

ასე მრავალ გვარად ჰხატავს ქართველი ხალხი სიყვარულს სატრფოსას და ამ გამოხატულობაში მე გაზვიადებულს არაფერს არა ვხედავ. ხალხს ჰჯერა, რომ სიყვარულს შეუძლიან თავის ნამსხვერპლს ადამიანს ყოველ გარეშე საქმეზედ გული აუცრუოს, გზა და კვალი აურიოს, ძილი დაუფრთხოს, მადა წაართვას, გულს კაეშანი აუშალოს; ხალხს ჰჯერა, რომ უიმედო სიყვარულს შეუძლიან ადამიანს გონება შეუსუსტოს, სიცოცხლე მოაბეზროს, სასოწარკვეთილებამდე მიაღწევინოს. ყველა ეს სხვა-და-სხვა გვარი მოძრაობა სულისა აუცილებელი, ჩვეულებრივი შედეგია ნამდვილის სიყვარულისა, და ჩვენ მხოლოდ ერთი გარემოება მეტად განვცვიფრებს: რა შემთხვევა გინდა ვაჟისა და ქალის დამოკიდებულებისა, არშიყობისა, რომ ხალხს თავის ლექსის საგნად არ გაეხადნოს. რას არ ამბობს, რას არ ნატრობს, რა ოცნებას არ ეძლევა! აქ შეუძლებელია ყველა ლექსების მოყვანა; მაგრამ ვისაც კი მათი გადათვალიერების შემთხვევა ოდესმე ექმნება, არ შეიძლება შეუმჩნეველი დარჩეს საარშიყო ლექსების სიმრავლე და მათი სხვა-და-სხვაობა. ზოგის ლექსის შინაარსად არის აღებული გულ-დაკოდილის ანუ შეყვარებულის ტირილი სატრფოს წინაშე; ზოგ ლექსში გამოთქმულია მხოლოდ ალერსი და ქება-დიდება, ვაჟის მიერ ქალის მიმართ; ზოგი ვაჟი თავის სატრფოს გულცივობას აყვედრის; ზოგში ორგულობას ჰსწამებს; ზოგში ნახვას ნატრულობს; ზოგში უიმედობას აცხადებს; ზოგში ნატრულობს იმ ჟამს, იმ წუთს, ოდეს იგი გახდება ღირსი თავის სატრფოს პირის-პირ მზერისა და მებრვე სხვა.

ალ. მირიანაშვილი

(შემდეგი იქნება)

მიილეთ მისი გარჩევა გრ. ორბელიანის ლექსებისა და კიდევ ვეკეირს, როგორ მოუვიდა ამისთანა წინ დაუხედავი საქმე...» ამ გვარისავე საქმე მოსვლია სხვებსაც. სხვათა შორის, ბ-ნს ილ. ჭავჭავაძესაც. ეს უკანასკნელი მოსწონს მთა-წმინდელს, მოსწონს, თუმცა, როგორც ამბობს იგი,

„მე ქაჯებისაგან არცა რას მოველი, მასთან არც გავშორი მქონია და არც მაქვს და თვით მისის ჟურნალ-გაზეთის საშუალებით ხშირად უმართლოთაც ულანძღივართ მე და უყვარვართ, რომ იმ გვარ ლანძღვას კიდევაც მივიღებ მათგან, მაგრამ მე მაინც ამას ყურადღებას არ ვაქცევ და ვიძახი იმას, რასაც მოვალე ვარ ვიძახო."

ხოლო რის მოვალე უნდა იყოს ყოველი ქართველი? ყოველი ქართველი, მთა-წმინდელის აზრით, მოვალეა აღიაროს, რომ

„ბ. ჭავჭავაძის ნაწამ, ელეგიამ, დედა და შვილმა, გლახის და სხვებმა ნამდვილი ნავალი აღძრეს ჩვენს ცხოვრებაში და ამ ნაწერებით ბევრს ახალ-გაზდობას გრძნობა ამაღლდა მოვიდა მოუწამლა გრძნობა."

არ გეგონოთ, რომ ბ-ნ მთა-წმინდელს ისეთი თქმა უნდოდეს, რასაც ამ სიტყვებით ამბობს: ამით ქება უნდოდა ეთქვა და დიდი ქება, მაგრამ ენამ უმტყუნა ბ-ნ მთა-წმინდელის სურვილსა. სწორედ რომ კარგი გალექსა ჭკრეში ბ. ჭავჭავაძის პოეზია ახალ-გაზდობაზე, თუ მართლა ამ ახალ-გაზდობას, როგორც ბრძანებს მთა-წმინდელი, „გ-ლწამლა, და მოუშხამა გრძნობა". მაგრამ ნუ გაჰკიცხავთ ბ-ნს მთა-წმინდელს!.. ის მხოლოდ ტიტინებს, ეს რა გამოვა ამ ტიტინიდამ, ეს ხომ მისი საქმე არ არის. სადაც ქება უნდა, იქ ძაგება გამოდის და სადაც გაკიცხვას სცდილობს, იქ ქება ამოშყობს თავს... ერთის სიტყვით, ენა მისი გონებას მისას არ ემორჩილება და სიტყვა სურვილს ჰღალატობს!..

* *

მთელი წიგნი უნდა ამოსწეროს კაცმა, რომ დაანახვოს მკითხველს ყველა ის სიმტკნარე, რაც მოთავსებულია შიგ. მაგრამ ამოწერილიც საკმაოა სანიმუშოდ, თუ რა „მწირალია" ბ-ნი მთა-წმინდელი და რა «სიუხვით» გამოდის იგი სხვების გასაწიოველად. მართლა რომ მაინც ცხოვლებელი ჩვენი მდგომარეობაა! განხორციელებული უსუსურობა სხვისის ბრძენობის, ერთი-შესახებელი უმეცრება—ფილოსოფოსობას, გაუნდელი, აზრ-ბაზნე უცოდინარი, სოფლის თავის-თავზე ჭკუიანობა, ელდა მთახვდება—პუბლიცისტად და ყველანი ეს სულთი ავად-მყოფები ერთიმ და იგივე ავად-მყოფობით, სხვანი სხვა მწერლებს, სხვებმაინ და ბევრი მარტო რადგან უფრო-ბოლო წერილებს, და ხალხს მისუსურ გონებას საზოგადო მაგიერ, ამდენი ხელში სახელის, გზა-კვალს უზნეობას და საზოგადოებას ყურს უსუსურს ახალ-თაობას... ეს თუ ეს სამწუხარო მოვლენა იმდენად შესანიშნავი არ არის, რომ დაგვაფიქროს ამ ბოლოს დროს მაინც ეს იქცეოდა ბევრ გეყოს, ეცემიო რამე წამალი ამ წყლულისაგან გადასარჩენად?.

ილ. ხონელი

დაბა და სოფელი

(მოწერილი ამბები)

ყვირილა, 15 მაისს. ბათუმიდამ მომავალ მგზავრთა მატარებლით გამოიარა მათმა ბრწყინვალებამ კავკასიის მთავარმმართებელმა დონდუკოვ-კორსაკოვმა. დ. ყვირილაში დახვდნენ სხვათა შორის შავი-ქვის მრეწველნიც, რომელთაც მიართვეს თხოვნა მათ ბრწყინვალებას. თხოვნის შინაარსი დაახლოებით შემდეგი იყო: „ჩვენთვის მიუცილებელ საჭიროებას შეადგენდა იმ ადგილების გამოკვლევა და ცნობაში მოყვანა, სადაც შავი-ქვის მადნებია. მარშან აქ რომ ბრძანდებოდით, თქვენო ბრწყინვალებავ, აღგვითქვით, კომმისიას გამოვიგზავნითო და მართლაც თქვენ მიერ დანიშნული კომმისია უკვე შეუდგა მუშაობას.

„მაშინაც გთხოვეთ და ახლაც გთხოვთ, თქვენო ბრწყინვალებავ, აღმოგვიჩინოთ შემწეობა მადნებიდამ შავი-ქვის გადმოზიდვაში; გზები ძალიან წამხდარია და ამისათვის ქვის გადმოზიდვის ქირამ ძალიან აიწია; გთხოვთ იშუამდგომლოთ სადაც საჭიროა, რკინის გზა გაიყვანონ ს. ჭიათურამდის.

„ყვირილის რკინის გზის სადგომში არა გვყოფნის „პლატფორმები" ქვის დასაყრელად, გთხოვთ უბრძანოთ მოუმატონ, გაავრთოვონ ეზოები ქვის დასაყრელად, და რკინის გზის ტოტები ვაგონების დასატვირთად".

მათი ბრწყინვალება დაჰპირდა რკინის გზის გაყვანას. „თუ დაგვიანება დაგვიტყუე, უმაღლესს მთავრობას ვთხოვ მოგვცენ 250,000 მ. გზა-ტკეცილის გასაყვანად, რომელიც იმედი მაქვს, ერთ წელიწადში გაკეთდებაო. მე კარგად ვიცი თქვენი მდგომარეობა უგზოობისა გამო და ბევრს ვცდილობ, რაც შეიძლება, მალე გაკეთდეს ან რკინის გზა, ან გზატკეცილიო,"—ბრძანა მთავარ-მმართებელმა. რაიც შეეხება „პლატფორმე"-ბის და თვით სტანციაში რკინის-გზის ტოტების მომატებას, მათმა ბრწყინვალებამ იმწამსვე დეპეშით უბრძანა ამიერ-კავკასიის რკინის-გზის უფროსს, რომ შავი-ქვის მრეწველთა თხოვნა საჩქაროდ შეასრულეთო. ხალხმა მათ ბრწყინვალებას დიდი მადლობა მოახსენა მამობრივ მზრუნველობისათვის.

ოზურგეთი, 13 მაისს. ოზურგეთში, როგორც მოგეხსენებათ გაზეთებიდამ, წარსულ წელსააშენეს აბრეშუმის ჭიის გამოსაყვანად სახლი, სადაც ბ. ქადიანმა მრავალი ჭია გაზარდა და პარკებიც ბევრი დაჰკრა მას ბოლოს. ეს სახლი ეხლა, როგორც ამბობენ, გურიის სოფლის სკოლების საკუთრებას შეადგენსო. მთავრობის მოწოდებით აქ აპრილის 6-7 რიცხვებში ოცზე მეტი სოფლის მასწავლებელნი შეიკრიბნენ ოზურგეთის, სენაკის და ზუგდიდის მაზრიდამ, ესენი ოზურგეთში სამს დღეს დარჩნენ და ამ დროს განმავლობაში ისმენდნენ ლექციებს აბრეშუმის ჭიის მოვლასა და მოშენებაზე; ამ ლექციებს კითხულობდა ქუთაისის გუბერნიის სასოფლო სკოლების დირექტორის თანაშემწე.

ამ ჟამად ამ სახლში ჭია გამოიყვანა და ზრდის ერთი სამოქალაქო მასწავლებელთაგანი. ბ-ნ ქადიანის შემდეგ ბევრს მადა გაეხსნა და მოჰკიდეს ხელი აბრეშუმის ჭიის მოვლასა და მოშენებას.

ს. საქობო, 6-ს მაისს (სიღნაღის მაზრა). ერთ თვეზე მეტია, რაც შირაქიდამ დაიძრა თუშების ცხვარი და გაემგზავრა ალვანისკენ. იშვიათად მოხდება ხოლმე, რომ უწყინარმა, მშვიდმა მცხვარმა პატრონითურთ უვნებლად და მშვიდობით გაიაროს ეს შორეული გზა. გზაზე ათას გვარი უბედურობა თანა სდევთ მეცხვარე თუშებს. უთვალავის საბალახოს ფასი ნება-უნებურად უნდა გადუხადონ ხოლმე იმ სოფელს, რომლის ბოლოსაც მათ მოუხდებათ მცხვრის შესვენება. საბალახეს ჯანი გაჰკარდეს, გაება უფრო ის არის, რომ ზოგიერთა სოფლელების თავ-გასული მოქმედება იქამდის მიდის რომ უბედურებას მოახდენს ხოლმე.

ამ მაისის პირველს ს. საქობოს ბოლოს მოხდა შესაზარი მკვლელობა. მიმავალ მეცხვარე თუშებს საქობოს ბოლოს დაეყენებინათ ცხვარი შესასვენებლად. ეს შეეტყოთ საქობოელებს და ჩასცვივნოდნენ თუშებს. „ჩვენ ყორუდში ცხვარი რად დაგიყენებიათო". მოედოთ შური საქობოელებს. თუშები რას ეტყოდენ, მაშინადვე გამოეცხადებინათ, რომ საბალახეს გადვიხდითო. საქობოელებს ეცოტავნათ საბალახე და დაეწყოთ ჩხუბი თუშებთან. ჩხუბი როგორც იყო გაეთავებინათ და ის იყო საქობოელები სოფელში დასაბრუნებლად მოემზადნენ, ამ დროს მივარდნილიყო ცხენ-და-ცხენ მოჩხუბართან ერთი საქობოელი, ზ. ფხოველაშვილი, და ხელ-ახლად ჩხუბი აეტეხნა. ფხოველაშვილს სარი სჭეროდა ხელში და ერთ ახალ-გაზდა მეცხვარე თუშისთვის თავში დაეკრა. თუში მაშინვე წაქცეულიყო. საქობოელებს, რომ დაენახათ მომაკვდავი თუში, მაშინვე სოფლისკენ დაბრუნებულიყვნენ. ფხოველაშვილი თან წამოჰყოლოდა. მეორე თუშს შეეყენებინა გამარჯვებული საქობოელი, მეცხვარულის გოთით (ჯოხით) ჯერ ცხენი წაექცია და მერე ზედ-მჯდომი ერთის დაკვრით იქვე მოეკლა.

თუშმაც სულამომდის-და იცოცხლა. სამის დღის შემდეგ თუში საქობოშივე დამარხეს. სადაური სად! ვინ იცის, ნათესავები როგორ მოელოდნენ უბედურ მსხვერპლს. მოხუცის თუშის ქვითინიდამ ცხადადა სჩანდა, რომ უბედური მოღერებული თუში გამზადებული ყოფილიყო დასანიშნავად, მაგრამ ვინ დაასცალა, ქიზიყში სულ უბრალოდ ბოლო მოეღო.

ი. კახელი

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდამ)

სალისბიურმა ამ დღეებში გამოილაშქრა გლადსტონის წინააღმდეგ ირლანდიის საქმის გამო. სალისბიურს ჰსურდა თავის მკაცრის და მრისხანე სიტყვით ერთბაშად დაემარცხებინა გლადსტონი და ამის თანამოაზრენი თავისკენ მიემხრო, მაგრამ რომ იტყვიან: „რასაც კაცი თავის თავს უზამსო, იმას მტერი არ უზამსო", სწორედ ისე მოუვიდა სალისბიურისაც: არამც თუ დაამარცხა ვინმე და ვინმე მოიმხრო, პირ იქით, თვითონვე თავის-თავი დაამარცხა და თავის თანამოაზრენიც კი გარშემო შემოიფანტა. მართლა და შესანიშნავია სალისბიურის სიტყვა. მოგვყავს ეს სიტყვა ისე, როგორც გაზეთი «Новости» გადმოგვცემს.

მარკიზ სალისბიურის სიტყვა ჭეშმარიტად რომ შემაძრწუნებელი და აღმაშფოთებელიაო,—ამბობს გაზეთი, და ჩვენ კარგად გვესმის იგი გულის წყრომა, რომელიც ამ სიტყვამ აღსძრა ლიბერალების დასში. თვითონ სალისბიურის მომხრეთაც, კონსერვატორებს, ძალიან ეწყინათ, რომ სალისბიურმა გლადსტონს ოინბაზობა და თვალთ-მაქცობა შესწამა და თანაც დაუმატა, ვითომც გლადსტონს, ამ ერთს უკეთესს და პატიოსან სახელმწიფო მოღვაწეს, ინგლისის ერის მოტყუება და მის სახელმწიფოს დამხობა ჰსურსო.

თვითონ ირლანდიელებისთვის სალისბიურის უფრო მკაცრი და უღირსი სიტყვები უძღვნია.

ირლანდიელებიო, უთქვამს ორატორს, ცალკე ერს არც კი შეადგენენო; ირლანდიელები ისევე თანაგრძნობისა და დანდობის ღირსნი არ არიანო, როგორც აფრიკის მცხოვრებნი, გოტენტოტებიო და...; ირლანდიელნი ბარბაროსნი არიანო, რომელთაც მხოლოდ დანისა და დამბაჩის ხმარება იციანო. მკაცრი, შეუბრალებლად—სასტიკი პოლიტიკა—ერთადერთი საშუალებაა, რომ ირლანდიაში საბოლოოდ მოისპოს ყოველი ცდა და სურვილი პოლიტიკურის თვით-მყოფელობისაო. კრომველი ძალიან გულ-მოწყალებით ექცეოდა ირლანდიელებსაო. გლადსტონი 1500 მილლიონ მანათს თხოულობს ირლანდიელების მამულების შესასყიდადაო, მე კი ვგონებო, უთქვამს სალისბიურის, და უკეთესიც იქნებოდა, ეს ფული იმაზე მოგვეხმარებინა, რომ ირლანდიელები სრულიად კანადაში, ჩრდილოეთ-ამერიკაში გადაგვესახლებინაო. მაშინ ირლანდიელების სოციალური ყოფა-ცხოვრება მსწრაფლ და საუკეთესოდაც შეიცვლებოდაო. „გალესეთ ხმლები, ბრძოლის დღე კარს მოგვდგომიაო!"—ასე გაუთავებია თურმე სალისბიურის თავისი სიტყვა.

ეტყობა სალისბიურს მოსვენებას არ აძლევს ბისმარკის დიდება! მართლა და სალისბიურის სიტყვა ძრიელ გვაგონებს ბისმარკის სიტყვას პოლიაკების შესახებ. მხოლოდ ერთი დაჰვიწყებია სალისბიურს: რაც შეიძლება გერმანიაში, ის შესაძლო არ არის ინგლისში.

* *

მოსკოვის ერთ ახლო-მახლო სოფელში გაზეთ «Современныя Извѣстія»-ს კორრესპონდენტს ერთი უცნაური ავად-მყოფი ქალი აღმოუჩენია. ამ ქალსა მთელ ტანზედ რქის მაგვარი კოჟოჟები თურმე აყრია და მთელ სოფელში ამ უბედურსა «რქიან ქალს» ეძახიან. ამ უცნაურს ავად-მყოფს არც სიარული შეუძლიან თურმე, არც წოლა და არც ჯდომა. ორი ჯოხი უდგა მხრებში, დაყრდნობილია ზედ და მხოლოდ ფეხის თითებს ოდნავ აკარებს დედა-მიწას, და აი ოც-და-ხუთი წელიწადია, რაც ამ გვარ ტანჯვაში ატარებს თურმე სიცოცხლეს. ეს ავად-მყოფი მოსკოვის ახლოა, გაზეთებში რამდენჯერმე ყოფილა ამაზედ ცნობა და აი აქამდინ შველა არსაიდამ ჰღირსებია ამ უბედურსა. ეს გარემოება საბუთს აძლევს გაზეთ «Новости»-ს, უსაყვედუროს მოსკოვის მსწავლულ ექიმებსა.

სამწუხაროა,—ამბობს გაზეთი, რომ ჩვენს მსწავლულ ექიმებს ცნობის-მოყვარეობა არა აქვთო და სრულიად ყურს არ ათხოვებენ იმ გვარ მოვლენას, რომლის გამოკვლევა მათს უმთავრესს მოვალეობას უნდა შეადგენდესო.

ჰიპნოტიზმის გამოკვლევას და შესწავლას არა კადრულობენ ჩვენი ექიმები, უცნაურ მოვლენას ბუნებისას საქვეყნოდ აცხადებენ გაზეთები და ექიმები-კი ყურადღების ღირსად არა სთვლიან ამ გვარ მოვლენასაო. „დიაჰ, მეტი საქმე არა გვაქვსო,"—გაიძახიან მსწავლული ექიმები, რომ ჩვენი დრო და ცოდნა მაგისთანა სისულელეს მოვანდომოთო! ყველა ეს საკვირველი და უცნაური მოვლენა ბუნებისა უსაქმო გაზეთის მოღვაწეებისთვის მიგვინდვიაო, ჩვენ კი მაგისთვის არა გვცალიანო".

მართლა და რად მოიცალონ მსწავლულმა ექიმებმა ამ გვარის ავად-მყოფისთვის, როგორც უბედური „რქიანი ქალი" ყოფილა. ექიმები მხოლოდ მაშინ შეიწუხებენ ხოლმე თავსა, როცა იმისთანა ავად-მყოფთან მიიწვევენ, საცა კარგს გასამჯელოს შეუძლიანთ გამორჩნენ. აბა ღარიბ სოფლის ავად-მყოფს რა ებადება. კაც-მოყვარეობა და მეცნიერება კი ზოგიერთს ექიმებს ყურს ძნელად შეაბერტყინებს.

შენიშვნა წიგნების გავრცელებაზე.

ხუთშაბათის ნომერში პატარა შენიშვნა იყო ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსების გამო, რომ არსად იშოვება გასასყიდლადაო და იმ მიზეზით, რომ ერთი პირი, რომელსაც შენახული აქვს, ამ წიგნებს არავის ურიგებს გასასყიდლადაო.

ამ სტრიქონების დამწერს ეხება ეს საქმე და ამიტომ მსურს გამოვრკვევა. ორი მიზეზია ამ წიგნების მაღაზიაში მიუცემლობისა.

პირველი ისა, რომ ვისაც ამ ჟამად შენახული აქვს ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსები და მის გამომცემელთა დაბეჭდილი სხვა წიგნები (მეფე ლირი, შექსპირისა, ანტონოვის თხზულებანი და ქართული ანდაზები), ის პირივალდებული არ არის წიგნების მაღაზიებში არიგებდეს და თვალ-ყურს ადევნებდეს მის გაცემ-გამოცემაში. ამისი ვალდებულება ზემოხსენებულ გამომცემლების საერთო საქმეა და არა სათვითაოდ ვისაც აბარია. მაშასადამე, ბრალი ერთს პირს კი არ ედება, წიგნების შემნახველს, არამედ ყველას, ზემოხსენებულ წიგნების გამომცემლებს.

მეორე მიზეზი. თუ ამ შემნახველს პირს თავის გულ-კეთილობით და თავის პასუხის გებით უკისრია წიგნების მაღაზიებში მიცემა გასაყიდად, მაღაზიის პატრონებთან ანგარიშების გამო მობეზრებულა და უსიამოვნება უნახავს.

ჩვენში წიგნის მაღაზიებთან საქმის დაჭერა სწორედ ტანჯვაა და წვალება. ყოველ მოვაჭრეს წესადა აქვს წელიწადში რამდენჯერმე ცნობაში მოიყვანოს თავისი ანგარიშები. დადებული დრო აქვს, რომ ამა და ამ ხანში მისაცემი, გადასახადი ვალი უნდა მივცე და საყიდელი უნდა ვიყიდოო. ჩვენი წიგნის მაღაზიები სულ სხვას ჩადიან: როდესაც წიგნი გამოელევათ, თხოულობენ, წიგნები გამოგვიგზავნეთო, და როდესაც სთხოვთ გაყიდულის ფულსა, ამდენს გატარებენ, ამდენს კადას გამოგიცვლიან, რომ ბოლო არ ედება და მობეზრებული თავს ანებებ. განა არ შეეძლოთ რომ წელიწადში რამდენიმე კადა დაედვათ, ვთქვათ სამ თვეში ერთხელ, თავის დამდეგს ანგარიში ეჩვენებინათ გაყიდულისა და დარჩენილისა. მაგრამ სად არის? წელიწადებს ატარებენ ¿ ზოგჯერ ასეთი შემთხვევაც არა იშვიათიც ყოფილა, რომ მაღაზიის პატრონს უთქვამს ფული არა მაქვსო გაყიდული წიგნების ფული გადვიხადოვო და სხვა წიგნები წაიღეთო. აგიკიდნიათ ეს სხვა წიგნები და ხელ-ახლად ისევ ის ხათაბალა დაგმართებიათ სხვა წიგნის მაღაზიებთან. ხდებით ამ მაღაზიების მებარგულედ ჰკითხეთ ყოველ წიგნის გამომცემს, ვისაც თავისი წიგნის

მაღაზია არა აქვს, და ნახავთ, რა ჩავილსაც გაიგონებთ. წიგნის მაღაზიებს გარდა პატარა ქალაქებში და სოფლებში მიაქვთ ხოლმე წიგნები გასაყიდად, ესენიც იმ მაღაზიების კვალზე მიდიან. წიგნის პატრონმა, რომ ხუთჯერ წერილი გაუგზავნოს და სთხოვოს ანგარიში, პასუხს არ გაღირსებენ, ფულის გამოგზავნაზე ხომ რაღა უნდა ვთქვათ. დღევანდლამდე მხოლოდ ერთი სვინიდისიანი წიგნის მაღაზიის პატრონი ქუთაისისაა, ბ. ვარლამ ჭილაძე. მაგრამ ერთი და კენტი რას იზამს ამდენ უპირო და არა სანდო წიგნის გამყიდველებში.

ძალიან სამწუხარო ამბავია ესა და ძალიან აბრკოლებს წიგნის გაჭრობის და მოფენის საქმეს. არამც თუ ამას, თვით წიგნის გამომცემლობასაც.

ამიტომ ამ მიზეზებით თავ-მობეზრებული გამომცემელი, ან წიგნის გავრცელების მსურველი (მეტადრე თუ დიდი ხანი უვარჯიშნია მაღაზიებთან და გამყიდველებთან მიწერ-მოწერაში და საქმის დაჭერაში) კმაყოფილდება თითო ორ სანდო მაღაზიას და ამბობს, ჯანი გავარდეს, დეე ეს წიგნები ასე ეყაროს და ანგარიში ვიცოდე, ვიდრე პასუხის გებაში ჩავარდეო. გამომცემელს, ვისაც ხალისი ჰქონია წიგნების ბეჭდვისა, ერთიანად მუჭით ფული დაუხარჯავს, იქნება კალად აღებულიც იმ იმედით, რომ ხალხსაც სარგებლობას მივცემ, ფულსაც დავიბრუნებ და შრომის ფასსაც ცოტაოდენს ვირგებო. წიგნის მაღაზიების უთავურად და ზოგჯერ უსვინიდისო საქციელით ხალისი წახდენია, კალი დასტეხია და სასურველ განზრახვაზედ, გამომცემლობაზედ, ხელი აუღია.

შორადამ მაყურებელს, წიგნის ყიდვის მსურველს, რასაკვირველია, ესეები არ ეცოდინება და მაღაზიის პატრონი წიგნის უქონლობაზე რასაც ეუბნება მყიდველს, მას მართალი ჰგონია. არ გვაძლევენ წიგნებსაო და შინ აღპობენო. წიგნის მსურველმაც უნდა დაუჯეროს და აი გაზეთში საჩივარი ისმის. მაგრამ აბა დაუკვირდეს მკითხველი. წიგნი რო დაბეჭდილა, შესანახად არ დაბეჭდილა, მაშასადამე გამომცემელს სულით და გულით სურს მისი საჩქაროდ გაყიდვა. მეორე, მაღაზია იღებს სარგებლობას მანეთზე ორ შაურადამ აბაზამდე. სად უნდა იყოს დაბრკოლება. ცხადია რომ იმ მხარეზეა დაბრკოლება, რომელიც ანგარიშს არ სწმენდავს, ესე იგი წიგნის მაღაზია.

სამწუხაროა, ფრიად სამწუხარო, რომ ჩვენი მაღაზიის პატრონები თავის ნამდვილ დანიშნულებას, ესე იგი წიგნების გაჭრობის საქმეს, წიგნების გავრცელების საქმეს ასე ხელს უშლიან და დახმარების ნაცვლად იმდურებენ ჩვენს გამომცემლებსაც და წიგნის მყიდველებსაც.

შეიტყონ და გაიგონ, რომ ყოვლადგვარი გაჭრა: მეწვრილმანე, ჩაისა და შაქრის გამყიდავი, ბაყალი, ყველა ესენი ათასებენ ალებ-მიცემაში ნდობას. ალებულს მიცემა უნდა უეჭველად დანიშნულ ვადაზე. თუ არა და აბრუ უტყდება, აღარავინ ანდობს არც ფულს, არც საქონელს. ჩვენს წიგნის მაღაზიების პატრონებს წიგნის პატრონები, გამომცემლები—მაჩანჩალად მიაჩნიათ, გვინდა მივცემთ ფულსა, გვინდა არ მივცემთო; გვინდა ამ წელს მივცემთ, გვინდა ათის წლის უკანაო და თუ გვინდა ათის წლის შემდეგაც არაო, რადგანაც „დავნოსტი“ გასული იქნებაო.

აი რა სამწუხარო მდგომარეობაშია ჩვენი წიგნის გავრცელების საქმე ამ წიგნის მაღაზიებისა და გამყიდველებისაგან და რა წვალებაშია წიგნის პატრონი.

ერთი პირი.

უცხოეთი

გერმანია. საშინელი უბედურება ეწვია გერმანიის ერთს ქალაქს კროსსენს. 2 მაისს დაჰბერა გრიგალმა და დიდ ძალი ხალხი იმსხვერპლა. გრიგალმა მოჰგლიჯა სამრეკლო მირიანად, გადაახრუნა ჰაერში და წვერი სამრეკლოსი დაეცა ერთის რესტორანის ბანს, გახვრიტა ბანი და სარდაფამდე ჩავიდა. რესტორანში 7 კაცი მოკლა და დაჰზიანა. ყველა სახლების ფანჯრები გრიგალმა მტვრად აქცია. გრიგალი ოთახში თურმე შეესვოდა ხოლმე, მებელს აიტაცებდა და მაღლა ატრიალებდა და ამტვრევდა. თითქმის ყველა სახლებს სახურავები მოჰგლიჯა და დიდს მანძილზე გადაჰყარა მილეწილ-მოლეწილი. ერთი ყმაწვილი ამ ღვთის რისხვა ქარმა მოიტაცა ქუჩიდამ და სახლის კედელზე მიაჭეჭყა. დიდ ძალი ხეები ბაღებისა ძირიანად თურმე ამოჰგლიჯა, სასაფლაოზე ხეების გარდა, საფლავების ძეგლებსაც თურმე ჰგლეჯდა. გრიგალს მოჰყვა საშინელი შხაპუნა წვიმა და გაავსო წყლით ყველა სახლები, რომლებსაც გრიგალმა ბანი და სახურავები მოჰხადა. მდინარე ოდერზე ამ ქარმა ორი გემი დაჰლუპა. ერთს მათგანზე მთელი სახლობა იყო თურმე: მამა, დედა და სამი შვილი; ყველანი დაიღუპნენო.

იტალია. იტალიაშიაც ყოფილა გრიგალი. დიდ-ძალი უბედურება და ზარალი მიუცია ამ გრიგალს ქალაქ ლონატასათვის. 5 კაცი მოუკლავს.

ავსტრია. 4 მაისს კიდევ ავსტრიაში ყოფილა დიდი ქარი. ლინცის ქალაქისათვის დაუზერავს ამ გიჟს ქარს, ფანჯრების სვეტები და ხეები სულ დაუგლეჯია ძირიან-ფესვიანად. რამდენიმე კაცი დაიმტვრა და დაზიანდა, თუმცა სიკვდილით კი არავინ მომკვდარა.

ისპანია. ისპანიაში-კი დიდი უბედურება დაუბრუნებია ამავე ქარს. ქალაქ მადრიდში ეს ქარი ამოვარდნილა 30 აპრილს, 60 კაცი მოუკლავს, 117 მძიმედ დაჭრილი ერთს საავად-მყოფოში არიანო, 260 კაცი კიდევ სხვა საავადმყოფოში შეიყვანეს მოსარჩენადაო. ამათ გარდა ვინ იცის რამდენია ისეთი, რომელნიც თავიანთ სახლებში წვანან და თავს ირჩენენო. ვისაც კი ქუჩაში მოასწრო, ყველა დაახახირა და დასჭრა სახლებიდამ გადმოტყორცილის ბანებით, ერდოებითა და ბუხრის თავებით. დაჭრილთა შორის 70 პატარა ყმაწვილიაო, რომელთაც სკოლა გაუთავებიათ და მაშინ მოუსწრია ქარ-ბუქსა. ბევრი სასაცილო ამბავიც მოხდა ამ უბედურობის დროს: მეეტლენი ეტლებიდამ სცვიოდნენ, ქალებს შლიაპებს ჰგლეჯავდა თავებიდამ, კაცებს ერთმანერთს აჯახებდა. ერთს კაცს ხე მაშინ დაეცა თავში და მოკლა, როცა კარეტიდამ გამოვიდაო. მისი ლაქია, მეეტლე და ცხენები კი უვნებლად გადარჩნენო. ერთი ვაგონი გადმობრუნდა ქარისაგან და გასჭყლიტა პატარა ყმაწვილი, რომელიც ქუჩაში მირბოდაო. ამ ვაგონში 14 კაცი იჯდაო და ზოგმა რა იტკინა და ზოგმა რაო. ელვა საშინელი იყოვო და ანათებდა ცასაო, რომელზედაც მიჰქროდა მოღურჯო და წითელი ღრუბლებიო. სეტყვა ძალიან სხვილი იყოვო. ზოგი 1 გირვანქა მოვიდოდაო. ტელეგრაფისა და ტელეფონის მავთულები სულ დაწყვიტაო.

გასართობი

ჟურნალი ბრმათათვის. საფრანგეთში გამოდის ორი ჟურნალი განსაკუთრებით ბრმათათვის—„Walentin Naüy“ და „Louis Braille“. პირველი ჩვეულებრივის ასოებით იბეჭდება. ამ ჟურნალში სულ ბრმების შესახები ამბები იბეჭდება და დანიშნულია ბრმათა თავ-შესაფარის მასწავლებლებისა, ბრმების ნათესავებისა და მშობლებისათვის. მეორე ჟურნალი იბეჭდება სხვილის ასოებით, იმისთანაებით, როგორც თვით მისმა გამომცემმა ბრმამ ლუი ბრაილმა შეადგინა. ეს ჟურნალი დანიშნულია ბრმების საკითხავად და სწორედ ბრმებიც კითხულობენ. ბრმების რიცხვი მარტო საფრანგეთში 40,000-მდე იქნება. ეს ჟურნალი ორის ნაწილისაგან არის შემდგარი. ერთი ნაწილი შეიცავს საჭირო ცნობებს და მეორე-კი - სალიტერატუროს. „Louis Braille“-ს კითხულობენ ყველა ბრმები, ამ ჟურნალს ხელისმომწერლები საფრანგეთშიაცა ჰყავს, ბელგიასა, შვეიცარიასა, გერმანიასა და კანადაშიაც. არც მეორე ჟურნალს „Walentin Naüy“-სა ჰყავს ცოტა მკითხველები. მას კითხულობს ყველა განათლებული კაცი, რადგანაც მასში იბეჭდება ისეთი ცნობები, რომელიც საჭიროა ბრმების მოვლისათვის, მორჩენისათვის და ერთობ სიბრმავის უბედურობის შემსუბუქებისათვის. ორივე ზემოხსენებული ჟურნალი მავრიკიე დე-ლა-სიზერანნის რედაქტორობით გამოდის. საკვირველი ეს არის, რომ ეს რედაქტორი დაბადებითვე ბრმა არის.

ქაღალდის ბოთლები. ამერიკელები ბევრს სხვა-და-სხვა ნივთებს აკეთებენ ქაღალდისაგან. მაგალითებრ, აკეთებენ ქაღალდის თვლებს ეტლებისათვის, ბოჩკებს და სხვანი. იქამდე შედის თურმე ხმარებაში ქაღალდით გაკეთებული საგნები, რომ ამ ჟამად ბოთლებსაც კი აკეთებენ ქაღალდებისას, რომელშიაც მეტად კარგა ინახვება თურმე ღვინო, არაყი და სპირტი.

პირუტყვები სამჯავროს წინაშე. ახირებული რამ არის ადამიანი. ბევრი რამ რაც დღეს სასაცილოდ მიგვაჩნია, უწინ დიაღ პატივცემული ყოფილა. უწინ, მაგალითებრ, ადამიანს ჰგულებია, რომ პირუტყვსაც კი აქვს გულის-ნება და ამიტომაც, როგორც ეტყობა, მათი მოქმედება განსაკითხველი ყოფილა კაცთა სამჯავროსაგან. აი ამისი საოცარი მაგალითები: ლენის ეპისკოპოსმა 1120 წ. შეაჩვენა და დასწყევლა მინდვრის თაგვები და ჭიები. 1386 წ. ფალეზში ჩამოარჩეს ღორი, რომელსაც ყმაწვილი მოეკლა. 1474 წ. ბაზელის სასამართლომ მამალს გადაუწყვიტა დაწვით სიკვდილი. ეს სიკვდილი იმიტომ გარდაუწყვიტეს, რომ მამალს აბრალებდნენ, ვითომ კვერცხი დაედო (?). 1499 წ. ბოვეს სასამართლოში ირჩეოდა ერთის ხარის საქმე, რომელსაც ყმაწვილისთვის ერჩოლა და მოეკლა. სასამართლომ გაამტყუნა ხარი და დარჩობა გარდაუწყვიტა. 1554 წ. ლაზანის ეპისკოპოსმა დასწყევლა და შეაჩვენა წურბელები, «რადგანაც თევზებისათვის ძრიელ მავნებელნი არიანო». თითქმის ამავე ხანებში მუტიანში დაარჩვეს ერთი ღორი, რომელსაც რაღაცა შეეჭამა. ყველაზედ საყურადღებოა ჭიების განსამართლება ოვერნის სასამართლოში 1690 წ. ჭიებს იცავდა მეტად განთქმული ვექილი. განსამართლება იმ რიგადა სწარმოებდა, როგორც საზოგადო დამნაშავეებს ასამართლებენ. სასამართლომ ჭიები დამნაშავედ იცნო და გარდასწყვიტა, ყველა დამნაშავე ჭიას ერთად თავი მოუყარონ და გასწყვიტონ.

დეპეშა

17 მაისს

პეტერბურგი. უმაღლესად ნაბრძანებია: ფლოტის აფიცრები აღარ დანიშნონ პოლიცმეისტერებად შემდეგს ქალაქებში: კრონშტატსა, სევასტოპოლსა. და ნიკოლაევში, და ვინც არიან, დარჩნენ მაგ თანამდებობაზე ვიდრე სხვა თანამდებობას მიიღებენ; სამერმისოდ-კი ხსენებულ თანამდებობაზედ უნდა დანიშნონ მარტო სამოქალაქო მოხელეები შინაგანთ საქმეთა სამინისტროსი.

გარეშე საქმეთა მინისტრი გუშინ პეტერბურგში დაბრუნდა.

მოსკოვი. გუშინ ხელმწიფე იმპერატრიცამ და მემკვიდრე ცესარევიჩმა ინახულეს „Маріинскій преіютъ“-ი და ცესარევიჩმა ამას გარდა საქალებო და სავაჟებო სასწავლებელი დაფუძნებული ქალაქისაგან სახსოვრად მის უმაღლესობის სრულ-წლოვანებისა. ორ საათზედ მათი იმპერატორებითი უდიდებულესობანი და მისი უმაღლესობა მოსკოვიდამ ილინსკში წაბრძანდნენ ერთის დღით.

ლონდონი. საბერძნეთის ნაპირებს ალყას მაშინ ახსნიან, როცა სახელმწიფოებს მოუვათ ამბავი, რომ საბერძნეთი თოფ-იარაღს იყრისო. საზოგადოებათა პალატამ დაადგინა, რომ 1887 წ. დასასრულამდე კვლავ ძალი ექონიოს იმ კანონმა, რომლის ძალითაც აკრძალულია იარაღის ტარება ირლანდიაში: ირლანდიის შესახებ გლადსტონის პროექტის მიღება უფრო საიმედოთ შეიქმნა.

ვენა. დიდებულთა პალატამ ერთხმივ მიიღო კანონი ლანდშტურმისა მესამედ წაკითხვის დროს.

საკალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქედ ჩყპვ (1886) წელიწადია. ქვეყნის შექმნიდამ **7394**.

ძველი ინდიქტიონი მე-14, ამისი ქორონიკონი—უოჱ=478 წელია. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ. ახალი ინდიქტიონი მე-4, ამისი ქორონიკონი—მბ=42 წელიწადია. დაიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ.

1886 წლის ზედ-ნადები—3.

ამაღლება—22 მაისს, სულისწმიდის მოსვლა—1 ივნისს, ამავ თთვის 9-დამ იწყობა პეტრე-პავლობის მარხვა. ეს მარხვა 1886 წელს 2 კვირით და 6 დღით არის.

მაისი 31 დღით არის

18 დღე კვირა. წმ. მოწამე თეოდოტე ანკირელისა, წმ. ალექსანდრესი და 7 ქალწულთა, წმ. დავითისა და ძმისა მისისა ტარიჩანასი. კათ. ერიკასი.

გენ. ლეიტ. კნორინგმა ტფილისში შეჰკრიბა პირველნი წოდებათა კაცნი ქართველთ ერისანი და სოფლელნი მამასახლისნი და ნებისამებრ იმპერატორის ალექსანდრე 1-სა გამოუცხადა: თავიანთ ნებით და ერთ-ხმად მიიღეს თუ არა სამუდამოდ ქვეშერდომობა რუსეთისა? 1801 წელს.

ჭეშმარიტი შუა-დღე 11—57—16. ტფილისში მზე ამოდის 4—28; ჩადის 7—27. მთვარე ამოდის 2—54 ნღ. ჩადის 3—41.

19 დღე ორშაბათი. მოწ. პატრიკისა. კათ. პეტრე ცელისტინისა.

დარეჯან დედოფლის რჩევითა და გავლენით ქართლი გაყოფილ იქმნა ბატონიშვილთა შორის 1793 წ. ჭეშმარიტი შუადღე 11—57—24. ტფილისში მზე ამოდის 4—28; ჩადის 7—28. მთვარე ამოდის 3—28 ნღ. ჩადის 4—44.

გამოსადეგი ცნობანი

ნიხრი

16 მაისიდამ 1-ლ ივნისამდე.

თეთრი პური რუსული 1 გირ.			5 კაპ.	
წითელი პური 1-ის გარისხისა			$2\frac{1}{2}$	»
»	» 2	»	2	»
თონის წითელი პური 1-ის ხარის.			$4\frac{1}{2}$	»
»	» 2—		3	»
»	» 3	»	$2\frac{1}{2}$	»
ჯვარის მამის პურის ლავაში				
1-ლის ხარისხისა			$4\frac{1}{2}$	»
მე-2 ხარისხისა			$3\frac{1}{2}$	»
მე-3 —			3	»
ძროხის ხორცი 1-ლის ხარისხისა.			8	»
	» 2	»	7	»
სუკი			14	»
ცხვრის ხორცი			8	»

მიმოსვლა რკინის გზისა.

ტფილისიდამ გადის ბათუმს 8 ს. და 35 წ. დ.
ბათუმიდამ მოდის— — 10 ს. და 25 წ. დ.
ბაქოში მიდის— — — 10 ს და 45 წ. დ.
ბაქოდამ მოდის — — 8 ს. „ — „ დ.

ტფილისსა და სურამ შუა.

ტფილისიდამ გადის — 3 ს. და 19 წ. დ.
სურამიდამ ტფ. შემოდის 8 ს. და 24 დ წ..

მიმოსვლა ფოსტის ეკიპაჟთა

თბილისსა და კავკავ შუა.

პირ-და-პირ მსვლელნი ღამით დაუდგომლად.

ტფილისიდამ გადის — 4 ს. ნაშუადღევს
კავკავში შედის — — 5 ს. 15 წ.
კავკავიდამ გამოდის — 4 ს. 7 წ.
ტფილისში მოდის — 5 ს. 6 წ. 6—31

ღამე დგომით:

ტფილისიდამ გადის 8 ს. დილით.
კავკავში შედის — 5 ს. 11; 6—13 საღ.
კავკავიდამ გამოდის 9 ს. დილით.
ტფილისში შემოდის 4 ს. 44; 5—25 საღ.

განცხადებანი

„ქართულის დრამატიულის საზოგადოების“ მმართველობის თავსმჯდომარე, წესდების მე-13 მუხლის თანახმად, უმორჩილესად სთხოვს საზოგადოების წევრთა, რათა ინებონ და მობრძანდნენ ამ თთვის ოც-და-ორს, ხუთშაბათს, დილის 11 საათზედ, ქართული (არწრუნისეული) თეატრის დარბაზში, საგანგებო ყრილობის შესადგენად.

ყრილობას წარედგინება მომავალის წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის დამტკიცება.

ამ ყრილობაზედ ხმა ექმნება მხოლოდ იმ წევრთა, რომელნიც ყრილობამდის წლიურ საწევრო ფულს გადაიხდიან. (4—1)

ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკისაგან.

გამგეობა თბილისის თავად-აზნაურთა ბანკისა, თებერვლის 17, 1881 წ. დამტკიცებულის წესდების მე-15 § ძალით ამით აცხადებს, რომ ივნისის 16-ს ამ 1886 წ., შუადღის 12 საათზედ, თბილისში, ბანკის სადგომში, ფრეილინის ქუჩაზედ, არწრუნისეულ სახლებში გაისყიდება უძრავი ქონება ვაჭრობის გა-

ნუმეროებლად (უპერეტორჟკოთ) ქვემოთ მოხსენებულ პირთა, რომელთაც თავის დროზედ არ შემოუტანიათ ხვედრი ფული, როგორც დაწესებულია ბანკის წესდების 13, 14, 15, 17, 18, და 19 პარაგრაფებით.

ა) არა ურთი-ერთობრივის თავდებობით გაცემული სესხები.

I. ქალაქის მამულები.

კოპაძე—კვეზერელი, მარიამ სოლომონის ასული: ორ-სართულიანი ქვის სახლი 116 ოთხ-კუთხი საჟ მიწით, ქ. თბილისში, 2 ნაწილში, 1 განყოფილებაში, დავიდოვის ქუჩაზე, თავნი ვალი 1927 მან. 47 კაპ. შემოსატანი 192 მან. 83 კაპ. სულ 2120 მან. 30 კაპ.

სულხანოვისა, მარიამ ივანეს ასული: 18 ქვის დუქანი, მათში 14 ერთ-სართულიანი სარდაფებით და 4 ორ-სართულიანი ბალახანებით, 276 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით ქ. თბილისში, 2 დუქანი 1 განყოფილების მე-7 ნაწილში, თათრის მეიდნის კუთხეში, დანარჩენი 16 დუქანი მე-2 განყოფილების მე-14 ნაწილში, ჩუღურეთში. თავნი ვალი 22,264 მან. 17 კაპ შემოსატანი 1911 მან. 48 კაპ სულ 24,175 მან. 65 კაპ.

ერისთავი, ალექსანდრე პავლეს-ძე: წისქვილი და სადგური 5610 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწა ქ. გორში თავნი ვალი 5494 მან. 45 კაპ. შემოსატანი 507 მან. 90 კაპ. სულ 6002 მან. 35 კაპ.

პოლტარაცკი, ივანე ეგნატეს-ძე: ორი ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, ორი ფლიგელით და შენობით, მიწა ზომა $321^2/_3$ ოთხ-კუთხი საქენი ქ. თბილისში, 1 განყ. 1 ნაწილში, ოლგას ქუჩაზე თავნი ვალი 21,102 მან. 20 კაპ. შემოსატანი 2183 მან. 47 კაპ. სულ 23,285 მან. 67 კაპ.

ამატუნი, ნაპოლეონ ივანეს-ძე: 1) ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ერთ-სართულიანი ფლიგელით თავის სარდაფით და ორ-სართულიანი სამოსამსახუროთი, და 2) ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი მიწის ზომა 704 ოთხ-კუთხი საჟ. ქ. თბილისში, 1 განყ. მე-4 ნაწილი, ელიზაბეთის ქუჩაზე, თავნი ვალი 53,933 მან. 13 კაპ. შემოსატანი 7057 მან. 48 კაპ. სულ 60,990 მან. 61 კაპ.

ტერ-შმავონოვი, ნიკოლოზ ივანეს-ძე: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ფლიგელით, ყველა თავის მოწყობილობით და 87 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით, ქ. თბილისში. 1 განყოფილებაში მე-6 ნაწილში, მოლნინის და ბებუთოვის ქუჩაზე № 21. თავნი ვალი 7639 მან. 41 კაპ. შემოსატანი 585 მან. 80 კაპ. სულ 8225 მან. 21 კაპ.

ვარვარინოვისა, ათანასე ლიპარტის-ძე: სამ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ეზოთი, 103 საჟ. და 3 ოთხ-კუთხი არშინი მიწით, ქ. თელავში, თავნი ვალი 2615 მან. 56 კაპ. შემოსატანი 229 მან. 42 კაპ. სულ 2844 მან. 98 კაპ.

ერისთავისა, ილლიტა დიმიტრის ასული: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და ხეხილის ბაღი, 500 კვ. საჟ. მიწით ქ. გორში, თავნი ვალი 7849 მან. 40 კაპ. შესატანი გარდასახადი 577 მ. 3 კაპ. სულ 8426 მან. 43 კაპ.

ციციშვილისა, დავით ივანეს ძისა: მიწა 300 კვ. საჟ. 11 ნაწილი, 2 განყოფილ., ქ. თბილისში. თავნი ვალი 1059 მან. 44 კ. შეს. გარ 88 მ. 50 კ. სულ 1147 მ. 94 კაპ.

ხარაზოვები, თომა და ვასილი იაგორის ძენი, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ყოველივე მოწყობილობით და მიწით, ზომით 60 ოთხ-კუთხი საჟ. 3 ნაწილში, 1 განყოფილებაში, ქ. თბილისს № 271.—თავნი ვალი 2467 მან. 13 კაპ. შემოსატანი 162 მან. 64 კაპ. სულ 2629 მან. 77 კაპ.

გაბაევი, ალექსანდრე ზაქარიას ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფითა და ფლიგელით და ორ-სართულიანი შენობა, ზომით 160 ოთხ-კუთხი საჟ. 1 ნაწილში, 1 განყოფილებაში ქ. თბილისს მოსკოვის ქუჩაზედ. თავნი ვალი 6,012 მან. 27 კაპ. შემოსატანი 613 მ. 29 კ სულ 6625 მ. 56 კ.

გოგსაძე, ეკატერინე დიმიტრიევნა, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ყოველივე მოწყობილობით და მიწა 166 ოთხ-კუთხი საჟ 1 ნაწ. 1 განყოფ. ქ. თბილისს. თავნი ვალი 4625 მან. 84 კაპ. შემოსატანი 282 მ. 82 კ. სულ 4908 მ 66 კ.

ბეთანოვი, სტეფანე ივანეს ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი მიშენებულით, მიწა სიგრძით 28 საჟ. და სიგანით 13 საჟ ქ. ახალციხეს № 4. თავნი ვალი 3296 მ. 71 კაპ. შემოსატანი 497 მან. 10 კ. სულ 3794 მან. 3 კაპ.

მირიმანოვი, დავით იაკობის ძე, სამ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და ორ-სართულიანი ქვითკირის ფლიგ. მიწის ზომა $111^1/_2$ ოთხ-კუთხი საჟ. 11 ნაწ. 2 განყოფილებაში ქ. თბილისს ელისაბეტის ქუჩაზედ თავნი ვალი 15,698 მან. 50 კაპ. შემოსატანი 1487 მან. 90 კაპ სულ 17186 მან. 40 კაპ.

მირიანოვისა, მარია იაკობის ასული. ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და აბანო, მიწა ზომით 168 ოთხ-კუთხი, საჟ. ქ. გორში. თავნი ვალი 3992 მან. 48 კაპ. შემოსატანი 317 მან. 85 კაპ. სულ 4310 მან. 33 კაპ.

ბაგრატიონ-მუხრანსკი, ივანე კონსტანტინეს ძე, სამ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ფლიგელითა და შენობით, მიწის ზომა $313^3/_4$ ოთხ-კუთხი საჟ. 1 მიხაილის ნაწ. 1 გაყოფ. ქ. თბილისს. თავნი ვალი 22,918 მან. 22 კაპ. შემოსატანი 1514 მან. 77 კაპ. სულ 24,432 მან. 99 კაპ

II. სოფლის მამულები.

ხიმშიევები, ნიკოლოზ, ნინო და მარიამ გიორგის ასულნი და ეკატერინე ბექანის ასული: სახნავი და სათიბი მიწა ზომით 653 დესატინა 1820 ოთხ კუთხი საქენი. თბილისს გუბერნიაში, თელავის მაზრაში, ანტნის ხევი. თავნი ვალი 4236 მან. 85 კაპ. შემოსატანი 200 მან. 80 კაპ. სულ 4437 მ. 65 კ.

ნაზარბეგოვი, სოლომონ გრიგორის-ძე: სახნავი, სათიბი და საძოვარი ადგილი ზომით 548 დესიატინა 1837 ოთხ-კუთხი საქენი. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, სოფელ ყიჩიკში. თავნი ვალი 7531 მან. 71 კაპ. შემოსატანი 426 მან. 70 კაპ. სულ 7958 მან. 41 კაპ.

ალექსეევ-მესხიევი, მიხეილ დიმიტრის-ძე: სახნავი სათიბი, სათესი ადგილი და ტყე ზომით 178 დესეტ. და 840 ოთხ-კუთხი საქენი. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში სოფ. ახალდაბა. თავნი ვალი 3765 მან. 83 კაპ. შემოსატანი 179 მან. 60 კაპ. სულ 3945 მან. 43 კაპ.

ერისთავი, გიორგი გიორგის-ძე: სახნავი, სათიბი, სამოსახლო ადგილი, შენობანი, ვენახი და ტყე 284 დესეტინა 1263 ოთხ-კუთხი საქენი. თბილისის გუბერნიაში, თელავის მაზრაში, სოფ. ქისტაურში. თავნი ვალი 7531 მან. 46 კაპ. შემოსატანი 337 მან. 74 კაპ. სულ 7869 მან. 20 კაპ.

ქანანოვი, გიორგი ზურაბის-ძე: სახნავ-სათესი, სახლ-კარის ადგილები შენობებით და ვენახი, რომელთაც 151 დეს. 300 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწა უჭირავთ. თბილისის გუბერნ. გორის მაზრის სოფ. ბრეთში. თავნი ვალი 8510 მან. 36 კაპ. შემოსატანი 571 მან 20 კაპ. სულ 9081 მან. 56 კაპ.

თულაშვილი, სოლომონ ივანეს-ძე: სახნავ-სათესი, სათიბი ადგილები და ტყე 297 დეს. 2003 ოთხ-კუთხი საქენი მიწით. თბილისის გუბერნიაში და იმავე მაზრაში სოფ. ზირბითში, ციცრეთში, გამოჩენილი და აუზნისი. თავნი ვალი 2374 მან. 36 კაპ. შემოსატანი 116 მან. სულ 2490 მან. 36 კაპ.

ბარათაშვილი, ნიკოლოზ გრიგორის-ძე: სახნავი, სათიბი, საბოსტნე-საბაღე ადგილები და ტყე 858 დესეტ. 380 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, სოფ. დიდ-წერახევში. თავნი ვალი 4748 მან. 5 კაპ. შემოსატანი 222 მან. სულ 4970 მან. 5 კაპ.

კერესელიძისა, ანასტასია გრიგოლის ასული: სახნავი, სათიბი და საძოვარი ადგილები და ტყე ზომით 104 დესეტ. და 1200 ოთხ კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში, თბილისის მაზრაში, აგ. ბოგვში. თავნი ვალი 2848 მან. 83 კაპ. შემოსატანი 239 მან. 50 კაპ. სულ 3088 მან. 33 კაპ.

მელიქოვი, ივანე ალექსანდრეს ძე: სახნავი ადგილი და ტყე ზომით 2365 დესიატინა 364 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, გალითალა, მუზხანკა და სხვანი. თავნი ვალი 13349 მან. 4 კაპ. შემოსატანი 808 მან. 80 კაპ. სულ 14157 მან. 84 კაპ.

თარხან-მოურავი, დავით იორამის ძე, სახნავი და საძოვარი ადგილები და ტყე, ზომით 525 დესიატ და 876 ოთხ-კუთხი საჟ თბილისის გუბერნიაში, თბილისისა და გორის მაზრებში, სოფელთ ახალ ქალაქისა და კავთიხევის მახლობლად და აგ. მანგლისში. თავნი ვალი 6674 მან. 9 კაპ. შემოსატანი 338 მან. 44 კაპ. სულ 7012 მან. 53 კაპ.

შატბეროვისა, ლიუდმილა ათანასეს ასული: სახნავი-სათესი ალაგები შენობებით 18 დეს. 1600 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით, თბილისის გუბერნიაში, გორის მაზრაში, სოფ. ხაშურთან.—თავნი ვალი 953 მან. 50 კაპ. შემოსატანი 80 მან. სულ 1033 მან. 50 კაპ.

თოფჩიევისა, ხანუმა ყიზი ხანუმა: (დღეს ზეინალოვებისა) სახნავი, სათიბი და საბალე ადგილები 388 დეს. 250 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში, შულავერის ადმინისტრაციულს განყოფილებაში, ახალი მალმუთლუს საპრისტაოში. თავნი ვალი 4767 მან. 51 კაპ. შემოსატანი 222 მან. სულ 4989 მ. 51 კ.

მელიქოვი, მიხეილ ივანეს ძე. სახნავი სათიბი და ტყე, 1041 დეს. 500 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში არაბატალა, ფალიან-თაქიანი და სხვ.—თავნი ვალი 7658 მან. 26 კაპ. შემოსატანი 485 მ. სულ 8143 მ. 26 კ.

ორბელიანი, ვახტანგ ვახტანგის ძე. სახნავი, სათიბი, საძოვარი და ტყე 1292 დეს. 1600 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში აბულმუყში.—თავნი ვალი 5765 მან. 74 კაპ. შემოსატანი 331 მან 80 კაპ. სულ 6097 მან. 54 კ.

ორბელიანები, ივანე და გრიგოლ კონსტანტინეს ძენი. სახნავი, სათიბი ადგილები და ტყე 731 დეს. 1570 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, სოფ. ყიზილ-აჯილოში და საჯში.—თავნი ვალი 6726 მან. 69 კაპ შემოსატანი 306 მან. 80 კაპ. სულ 7033 მან. 49 კაპ.

მელიქოვი, ივანე ალექსანდრეს-ძე. სახნავი, სამოსახლო, სათიბი და საძოვარი ადგილები, ბაღები, შენობები და ტყე 1559 დეს 760 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და უეზდში, სოფ. თოხლიყილისა, სადახლო და ქვემო წოპი. თავნი ვალი 27,059 მან. 53 კაპ. შემოსატანი 1953 მან. 30 კაპ. სულ 29,012 მან. 83 კაპ.

ციციშვილი, დავით ივანეს ძე. სახნავი და სათიბი ადგილები, ვენახი და შენობები 87 დეს. 960 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში, გორის მაზრაში, სოფ. ქვემო-ნიჩბისში. თავნი ვალი 3874 მან. 54 კაპ. შემოსატანი 344 მან. 57 კაპეიკი სულ 4219 მან. 11 კაპ.

ორბელიანი, ვახტანგ ვახტანგის ძე. სახნავი, საძოვარი და სათიბი 1434 დეს. 1120 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, მუსიყალაში და შინდლიარში.—თავნი ვალი 10654 მან. 64 კაპ. შემოსატანი 604 მან. 13 კაპეიკი. სულ 11258 მან. 77 კაპ.

ერისთავი, ესტატე მირმანოზის-ძე. სახნავი და საძოვარი ადგილები 280 დეს. 2006 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში, გორის მაზრაში, სოფ. ახსისში.—თავნი ვალი 7748 მან. 80 კაპ. შემოსატანი 438 მან. 82 კაპ სულ 8187 მან. 62 კაპეიკი.

ფორაქოვი, ივანე ადამის-ძე. სახნავი, საძოვარი მიწები, სათიბი და ტყე, ზომით 4765 დეს. თბილისის გუბ. თბილისის მაზრაში, ს. ლამბალოში. თავნი ვალი 58116 მან. 25 კაპ. შემოსატანი 3503 მან. 22 კაპ. სულ 61,619 მან. 47 კაპ.

სულხანოვი, იოსებ გაბრიელის-ძე სახნავი მიწები, ვენახი. საბოსტნე ადგილები და შენობები 148 დეს. 900 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით თბილისის გუბერნიაში და მაზრაში, სოფ. ოქროყანაში. თავნი ვალი 6716 მან. 2 კაპ. შემოსატანი 430 მან. 26 კაპ. სულ 7146 მან 28 კაპ.

პოლტარაცკი, ივანე ეგნატეს ძე: ერთ სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფებით, სამზარეულოებით და სხვა შენობე-

ბით, ეზოთი, წყაროს წყლით და ერთ დესეტინამდინ მიწით. თბილისის გუბ. და მაზრაში, სოფ ოქროყანაში, თავნი ვალი 1918 მან. 90 კაპ. შემოსატანი 121 მან. 5 კაპ. სულ 2039 მან. 95 კაპეიკი.

წერეთელი, ბაგრატ მიხეილის-ძე სამოვარი ადგილები და ტყე 1020 დეს. 1920 ოთხ-კუთხი საჟ მიწით. თბილისის გუბ. და მაზრაში, სოფ ზემო-ხოდაშენთან. თავნი ვალი 8464 მან. 6 კაპ. შემოსატანი 404 მან. 80 კაპ. სულ 8868 მან. 86 კ.

გაბაშვილი, იოსებ დავითის-ძე. სახნავი, საძოვარი და სამოსახლო მიწა 148 დეს. 1860 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. და მაზრაში. სოფ. ოქროყანაში. თავნი ვალი 5289 მან. 89 კაპ. შემოსატანი 262 მან. 86 კაპ. სულ 5552 მან. 75 კ.

თარხან-მოურავი, ნიკოლოზ გრიგოლის-ძე. სახნავი, საძოვარი და საზოსტნე ადგილები და სათიბი, ზომით 233 დეს. და 956 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ თბილისის მაზრაში, სოფ. ლისში. თავნი ვალი 5289 მან. 89 კაპ. შემოსატანი 303 მან. სულ 5592 მან. 89 კაპ.

ავსარქისოვი, ფარსადან იაკულის-ძე, იარალოვი სერგეი ივანეს-ძე, და ფირო და მელქისედეკ ოსეფის-ძენი, სახნავი სათიბი და საძოვარი 673 დეს. 866 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. გორის მაზრაში, სოფ. სკრაში. თავნი ვალი 12534 მან. შემოსატანი 545 მ. 99 კაპ. სულ 13079 მან. 99 კაპ.

იარალოვი, სერგეი ივანეს-ძე: სახნავი, სათიბი, საძოვარი და ტყე, 426 დეს. 1873 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. გორის მაზრაში, სოფ სკრაში. თავნი ვალი 8677 მან. 39 კაპ. შემოსატანი 379 მან. 69 კაპ. სულ 9057 მან. 8 კაპ.

შალიკოვები, კოსტანტინე როსტომის-ძე, ნიკოლოზი, გიორგი, მიხეილ დიმიტრის-ძენი და სალომე პანტელეიმონის ასული: სახნავი, საძოვარი, სათიბი, ტყე, ხეხილიანი ვენახი, წისქვილი და შენობანი 1447 დეს. 2296 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. გორის მაზრაში, სოფ. სკრაში. თავნი ვალი 31817 მან. 12 კაპ. შემოსატანი 2267 მან. 72 კაპ. სულ 34084 მან. 84 კაპ.

ამილახვარი, ივანე და ელისაბედ თეიმურაზის-ძენი: სახნავი და საბალახე ადგილები 151 დეს 1756 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. გორის მაზრაში, სოფ. ნაწრეთში. თავნი ვალი 3374 მან. 26 კაპ. შემოსატანი 287 მან. 66 კაპ. სულ 3661 მან. 92 კაპ.

გაბაშვილი, იოსებ დავითის-ძე: სახნავი, სათიბი და სამოსახლო ადგილები 178 დესეტინა, 2011 ოთხ-კუთხი საჟ. თბ. გუბ. და მაზ. სოფ. საგაბაშვილოში თხინვალაში. თავნი ვალი 2892 მან. 45 კაპ. შემოსატანი 207 მან. 20 კაპ. სულ 3099 მან. 65 კაპ.

ქობულაშვილი, სოლომონ, იოსებ და ზაქარია ადამისძეთა: სახნავ-სათესი, საძოვარი და ტყე, 823 დეს. 1200 კვად. საჟ. თბილისის გუბერნია, თელავის მაზრა აგარ. კონდოლი. თავნი ვალი 9535 მან. 3 კაპ. შესატანი გარ. 434 მან. სულ 9969 მან. 3 კაპ.

სოლოღაშვილი, იასე ქაიხოსროს-ძე: სახნავ-სათესი, სათიბი, საძოვარი ადგილი და ტყე, 212 დეს. 150 კვადრ. საჟ. თბილისის გუბერნია და მაზრა. მონასტრის პუსტაში. თავნი ვალი 1907 მან. 62 კაპ. შესატანი გარდასახადი 94 მან. 80 კაპ. სულ 2001 მან. 82 კაპ.

ვაჩნაძე, იოსებ რევაზის-ძე: სახნავ-სათესი მიწა და ტყე, სულ 663 დეს. თბილისის გუბ. სიღნაღის მაზრა სოფ. ბარემქალა. თავნი ვალი 2860 მან. 51 კაპ. შეს. გარ. 176 მან. 20 კაპ. სულ 3036 მან. 71 კაპ.

ჭავჭავაძისა, ზაქარია გულბაათის-ძისა: სახნავ-სათესი ადგილი და ტყე, სულ 660 დესიატ. 1800 კვ. საჟ. თბილისის გუბერნიაში, თიანეთის მაზრაში, აგარა ბოთქოში. თავნი ვალი 11531 მან. 46 კაპ. შესატანი გარ. 520 მან. 80 კაპ. სულ 12052 მან. 26 კაპ.

შალიკოვისა, იოსებ ივანის-ძისა: სახნავ-სათესი და ტყე, 270 დეს. თბილ. გუბერ. სიღნაღის მაზრა, სოფ. გურჯაანში, თავნი ვალი 4820 მან. 75 კაპ. შეს. გარ. 286 მან. 66 კაპ. სულ 5107 მან. 41 კაპ.

ორბელიანისა, ვახტანგ ვახტანგის-ძისა, სახნავ-სათესი, საძოვარი და ტყე 1977 დეს. 1280 კვ. საჟ. თბილ. გუბერ. მისივე მაზრა სოფ. ძველ-დმანისში, საფარლოში და ვართევანის სოფელში თავნი ვალი 13,498 მან. 28 კაპ. შეს. გარდ 675 მან. 34 კაპ. სულ 14,173 მან. 62 კაპ.

სტაროსელსკისა, ეკატერინე ფადეის ასული, სახნავი, საძოვარი, სათიბი, ვენახი და შენობები, მიწის ზომა 286 დეს. 690½ ოთხ-კუთხი საჟ თბილისის გუბერნიაში, დუშეთის მაზრაში, სოფ. საგურამოს, თავნი ვალი 14302 მ. 54 კ შემოსატანი 648 მ. სულ 14950 მ. 54 კ.

თარხან-მოურავოვი, ნიკოლოზ გრიგოლის ძე, სახნავი, საძოვარი ადგილები და ტყე, მიწის ზომა 180 დეს. 1140 ოთხკუთხი საჟ. თბილისის მაზრასა და გუბერნიაში სოფ. ტბისსა და ბერთვისს, თავნი ვალი 953 მ. 49 კ შემოსატანი 52 მ 40 კ. სულ 1005 მ 89 კ.

გედევანოვი, მერაბ იოსების ძე, სახნავი, საძოვარი და სათიბი ადგილები, მიწა ზომით 60 დეს. 110 ოთხ-კუთხი საჟენი ტფილისის მაზრა, სოფ. მუხათ-გვერდში, თავნი ვალი 572 მ. 10 კ. შემოსატანი 77 მ. 6 კ. სულ 649 მ 16 კ

მიხაილოვისა, ნატალია გრიგოლის ასული, სახნავი, საძოვარი ადგილები და ტყე, მიწის ზომა 422 დეს. 1160 ოთხკუთხი საჟ. გორის მაზრაში, სოფ. გვარები, თავნი ვალი 3829 მ. 12 კ. შემოსატანი 179 მ. 60 კ. სულ 4008 მ. 72 კ.

ციციანოვისა, ხორეშანა ფადეის ასული, სახნავი ადგილები, ბაღები და ტყე, მიწის ზომა 234 დეს. 1368 ოთხ-კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრაში, სოფ საგურამოს, თავნი ვალი 6700 მ. 99 კ. შემოსატანი 295 მ. 54 კ. სულ 6996 მ. 53 კ.

გაბაევები, მიხეილი და ივანე როსტომის ძენი, სახნაეი და სათიბი ადგილები, მიწის ზომა 152 დეს. 2211 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის მაზრაში, აგარაკს საგაბაშვილოს, თავნი ვალი 960 მ. 98 კ. შემოსატანი 64 მ. 80 კ. სულ 1025 მ. 78 კ.

ყარაევი, ნიკოლოზ ანდრიას ძე, სახნავი, საძოვარი და სათიბი ადგილები, მიწის ზომა 142 დეს. 1310 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის მაზრაში, სოფ. წავკისს, თავნი ვალი 4724 მ. 32 კ. შემოსატანი 211 მ. 28 კ. სულ 4935 მ. 60 კ.

ბ) ურთიერთ-შორის თავდებობით გაცემული სესხები.

I. ქალაქის მამულები

ფარესოვისა, ნატალია აბრამის ასული: სამ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ყოველივე მოწყობილობით და 110 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით, ქ. თბილისში, 1 განყოფილებაში, მე-2 ნაწილში, ოვრაგის ქუჩაზედ მთაწმინდაში. თავნი ვალი 9943 მ. 38 კ. შემოსატანი 901 მ. 17 კ. სულ 10844 მ. 55 კ.

გეგელი, ივანე თეოდორეს ძე: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და სამ-სართულიანი ფლიგელი 150 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით ქ. თბილისში, მე-2 განყოფილებაში, მე-11 ნაწილში, მალაკნების ქუჩაზედ № 8. თავნი ვალი 2711 მ. 83 კ. შემოსატანი 159 მ. 62 კ. სულ 2901 მან. 45 კაპ.

ტერ-აბრიამოვი, სტეფანე ნიკიტას ძე: სამ-სართულიქვითკირის სახლი სარდაფით, რომელსაც უჭირავს $103\frac{3}{10}$ ოთხკუთხი საჟ ავლაბარში, მე-2 განყოფილებაში, კახეთის ქუჩაზე ქ. თბილისში, თავნი ვალი 6580 მ. 95 კ. შემოსატანი 523 მ. 65 კ. სულ 7104 მ. 60 კ.

ელიოზიშვილისა, ელისაბედ იაკობის ასული: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფის სართულით სამ-სართულიანი ფლიგელი სარდაფით და ერთ-სართულიანი ფლიგელი სარდაფით 203 ოთხ-კუთხი საჟენი მიწით 1 ნაწილში, 1 განყოფილებაში ქ. თბილისს ამალლების ქუჩაზედ. თავნი ვალი 10054 მ. 25 კ. შემოსატანი 852 მ. 41 კ. სულ 10906 მან. 66 კაპ.

მაჩაბელისა, დარია გრიგოლის ასული: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი საყინულეთი და ორ-სართულიანი ქვითკირის ფლიგელი, სარდაფით 380 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით ქ. გორს. თავნი ვალი 10968 მ. 25 კ, შემოსატანი 973 მ. 4 კ. სულ 11941 მ. 29 კაპ.

სპანდარიანისა, ანნა ალაპარუნის ასული: ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფის სართულით და 3 ფლიგელით ყველა კუთვნილებით და 325 ოთხ-კუთხი საჟენი მიწით, ქ. თბილისს მე-4 ნაწილში, 1 განყოფილებაში № 63. თავნი ვალი 25067 მ. 67 კ. შემოსატანი 1716 მან. 86 კ. სულ 26784 მ. 53 კ.

ბექანოვი, მიხეილ ბექანის ძე: ორი ერთ სართულიანი სახლი ყოველივე მოწყობილებით, 610 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით, თბილისს, მე-2 განყოფილებაში, მეათე ნაწილში თავნი ვალი 27420 მ. 64 კ. შემოსატანი 1672 მ. 82 კ. სულ 29093 მ. 46 კ.

გაბაშვილები, ზაქარია, გრიგოლ და ექვთიმე დიმიტრისძენი: საბოსტნე, საძოვარი და ცარიელი ადგილები, ზომით 4 დესიატინა და 807 ოთხ-კუთხი საჟენი თბილისის 1 განყოფილებაში 1 ნაწილში, ვერაზე, თავნი ვალი 2742 მ. 7 კ. შემოსატანი 208 მ. 90 კ. სულ 2950 მ. 97 კ.

ბექანოვი, მიხეილ ბექანის ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, სახილე ბაღი და საბოსტნე ადგილი, მიწა ზომით 3090 ოთხ-კუთხი საჟენი ქ. თბილისს, 2 განყოფილებაში, 10 ნაწილში. თავნი ვალი 9238 მ. 7 კ. შემოსატანი 582 მ. 94 კ. სულ 9821 მ. 1 კ.

ალელოვი, იოსებ დავითის ძე: სამი ერთ სართულიანი სახლი ფლიგელით 91 ოთხ-კუთხი საჟ ქ. გორში. თავნი ვალი 2799 მ. 93 კ. შემოსატანი 190 მ. 50 კ. სულ 2990 მ. 43 კ.

ბექანოვი, სტეფანე ისაიის ძე: ორ-სართულიანი ქვის სახლი, სარდაფით და თავის მოწყობილობით და მიწის ზომით სიგრძით 25 და სიგანით 15 არშინი ქ. გორში. თავნი ვალი 1679 მ. 97 კ. შემოსატანი 116 მ. 45 კ. სულ 1796 მ. 42 კაპ.

ალაფოვი, გერმან ტიმოთეს ძე: ორი ერთ-სართულიანი ქვის სახლი, სარდაფებით და თავის მოწყობილობით და ხეხილის ბაღი, ზომით 342½ ოთხ-კუთხი საჟ. ქალაქ თბილისში, 1 განყოფილებაში, 1 ნაწილში, თავნი ვალი 6597 მ. 72 კაპ. შემოსატანი 343 მ. 90 კ. სულ 6941 მ. 62 კ.

ანდრონიკოვისა, თებრონია გიორგის ასული, ერთ-სართულ. ქვითკირის სახლი სარდაფით, მიწა ზომით: სიგრძით 25 და სიგანით 15 საჟ. ქ. სიღნაღში, თავნი ვალი 1885 მ. 7 კ. შემოს. 112 მ. 94 კ. სულ 1998 მ. 1 კ.

უთნელოვისა, ეკატერინე დავითის ასული: ორი ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და ორ-სართულიანი ფლიგელი სარდაფით 140½ ოთხ კუთხი საჟ. მიწით, 1 განყოფილებაში, მეორე ნაწილში, ქალაქ თბილისში, თავნი ვალი 6279 მ. 83 კაპ. შემოსატანი 465 მ. 72 კ. სულ 6745 მ. 55 კ.

გრუზინსკები, ილია, მიხეილ, პეტრე და გიორგი ალექსანდრეს ძენი: ორ სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და ორი ფლიგელი: ერთი ორ-სართულიანი და მეორე ერთ-სართულიანი სარდაფით და შენობებით: მიწის ზომა 436 ოთხკუთხი საჟენი ქალაქ თბილისს, 2 განყოფილებაში 9 ნაწილში, კუკიაში თავნი ვალი 17273 მ. 27 კ. შემოსატანი 1304 მ. 93 კაპ. სულ 18578 მ. 20 კ.

შახმურადოვი, მარტიროს, არუთინა და მიხაილ ისაიასძენი: მარიამ ვასილის ასული, ბარბარე და მარიამ ნიკიტას ასულნი და ხეროდინოვისა, ელისაბედ ნიკიტას ასული: სამი ორ-სართულიანი სახლი სარდაფებით, ორი ფლიგელით: ერთი ორ-სართულიანი, მეორე ერთ-სართულიანი, და ყველა მოწყობილობით, ზომა მიწისა 900 ოთხ-კუთხი საჟენი თბილისში 1 განყოფილებაში, ვერის 1 ნაწილში, თავნი ვალი 67212 მ. 71 კ. შემოსატანი 3877 მ. 15 კ. სულ 71089 მ. 86 კ.

ბარნოვისა, მიხეილ ვასილის-ძისა ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და ორ-სართულიანი საჯინიბო სარაიით $199\frac{4}{10}$ კვ. საჟ. 3 განყოფილებაში 1 ნაწილში ქ. თბილ. სალდათების ვიწრო ქუჩაში თავნი ვალი 6377 მ. 12 კ. შეს. გარდ. 296 მ. 24 კ. სულ 6673 მ. 36 კ.

რომანოვისა, გერმოგენ მარკელის-ძისა, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, ერთ-სართულიანივე ქვითკირის ფლიგელით, სარდაფი და სარაია და მიწა 215 კვ. საჟ. 10 ნაწილში, 2 განყოფილებაში ქ თბილისს, თავნი ვალი 6580 მ. 95 კ. შეს. გარდ. 484 მ. 41 კ. სულ 7065 მ. 36 კ.

ჯორჯაძისა, დავით ვახტანგის ძისა ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და მოწყობილობით და მიწა 1443 კვ. საჟ. თელავში თავნი ვალი 7129 მ. 37 კ. შესატ. გარდ. 453 მ. 72 კ. სულ 7583 მ. 9 კ.

კადურინისა, ვასილი თევდორეს ძისა ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი მოწყობილობით და მიწა 230 კვ. საჟ. მე-

ცხრე ნაწილში მეორე განყოფ ქ. თბილ. თავნი ვალი 3838 მ. 90 კ. შეს. გარდ. 210 მ. 34 კ. სულ 4049 მ. 24 კ.

კვეზერელი-კოპაძისა, ავთანდილ აბრამის ძისა ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და ორი ერთ-სართულიანი ფლიგელი ბაღით და ჭით და მიწა 258 კვ. საჟ. მეშვიდე ნაწილში მეორე განყოფ. ქ. თბილ. ავლაბარში თავნი ვალი 4479 მან. 94 კ. შეს. გარდ. 312 მ. 26 კ. სულ 4792 მ. 20 კ.

სათსაზოვისა, არტემ იაგორის ძისა ორი ქვითკირის სახლი: ერთი ორ-სართულიანი სარდაფებით, მეზონინით და ფლიგელით, მეორე ერთ-სართულიანი სარდაფებით, სამ-სართულიანი მიშენებული სახლი სარდაფით და ყველა მოწყობილებით, წისქვილი და ხეხილიანი ვენახი, მიწა $2317^{69}/_{100}$ კვ. საჟ. მე-10 ნაწილში მეორე განყოფილებაში ქ. თბილ. თავნი ვალი 44798 მ. 77 კ. შეს. გარდ. 3629 მ. 93 კ. სულ 48428 მ. 70 კ.

ადამჯანიანცისა, სარქის იაკობის ძისა, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და მიწა 10 საჟ. და 1 არშ. მესამე ნაწილში პირველ განყოფილებაში ქ. თბილ. თავნი ვალი 1152 მ. 22 კ. შეს. გარდ. 83 მ. 24 კ. სულ 1235 მ. 46 კ.

ტერ-მარუქოვისა, ეკატერინე ნიკიტას ასულისა, ერთ-სართულიანი სახლი სარდაფით ყველა მოწყობილობით და მიწა სიგძით 72 არშ. სიგანით 32 არშ. რუსული ზომისა ქ. ერევანში ტაპაბაშინსკის კვარტალში, თავნი ვალი 4649 მ. 39 კ. შესატანი გადასახადი 229 მ. 98 კ. სულ 4879 მ. 37 კ.

კუკაშისა, გრიგოლ გაბრიელის ძისა, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი მოწყობილობით და მიწა 234 კვ. საჟ. მეათე ნაწილში მეორე განყოფილებაში ქ. თბილ. თავნი ვალი 5860 მ. 91 კ. შეს. გარდ. 375 მ. 57 კ. სულ 6236 მ. 48 კ.

პროკოფოვიჩი, სემიონ პროკოფის ძე, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, სარდაფით და ყოველივე მოწყობილებით, ერთ-სართულიანი სახლი საჯინიბოთი და ორი ერთ-სართულიანი ფლიგელი შენობებით და საჯინიბოთი, მიწის ზომა $1756^{1}/_{2}$ ოთხ-კუთხი საჟ. 1 ნაწ. 1 განყოფ. ქ. თბილისს. თავნი ვალი 18280 მ. 41 კ. შემოსატანი 1088 მან. 51 კ. სულ 19368 მ. 92 კ.

პორფირიევი, ფეოპემტე პროკოფის ძე, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით, შენობებით და ყოველივე მოწყობილებით, მიწის ზომა 105 ოთხ-კუთხი საჟ. 12 ნაწ. 2 განყოფ. ქ. თბილისს ჩუღურეთში. თავნი ვალი 3656 მან. 8 კ., შემოსატანი 311 მ. 19 კ. სულ 3967 მ. 27 კ.

ერვიე, ივანე ივანეს ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით, მიწის ზომა 400 ოთხ-კუთხი საჟ. 10 ნაწ. 2 განყოფ. ქ. თბილისს, თავნი ვალი 16452 მ. 39 კ. შემოსატანი 1018 მ. 26 კ. სულ 17470 მ 65 კ.

კოლიშევსკი, ალექსანდრე იოსების ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი ყოველივე მოწყობილებით, მიწის ზომა 90 ოთხ-კუთხი საჟ. 8 ნაწ. 2 განყოფ. ქ. თბილისს, ჩუღურეთში, თავნი ვალი 6398 მ. 14 კ. შემოსატანი 343 მ. 90 კ. სულ 6742 მ. 4 კ.

მირზახანოვები: ეფემია აკოფის ასული, დანიელ, ვარვარე, მირზა, მარიამი ასატურას ძენი და სარიევისა, ელისაბედ ასატურას ასული, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა $82^{3}/_{4}$ ოთხ-კუთხი საჟ. 7 ავლაბრის ნაწ. 2 განყოფ. ქ. თბილისს, თავნი ვალი 923 მ. 81 კ. შემოსატანი 126 მ. 41 კ. სულ 1050 მ. 11 კ.

მელიქ-აღამალოვი, ალექსანდრე მათეს ძე, 1) ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და ქარვასლა, სამი ფლიგელით: ერთი ორ-სართულიანი და ორი ერთ-სართულიანი ყოველივე მოწყობილებით, და 2) ერთ-სართულიანი ქვითკირის-სახლი სარდაფით და სამი ფლიგელი: ერთი ორ-სართულიანი და ორი ერთ-სართულიანი, მიწის ზომა 919 ოთხ-კუთხი საჟ. ქ. ერევანს, თავნი ვალი 13857 მ. 11 კ. შემოსატანი 724 მ. 32 კ. სულ 14581 მ. 43 კ.

პაშკევიჩისა, მარია პეტრეს ასული, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და საჯინიბოთი, მიწის ზომა 321 ოთხ-კუთხი საჟ. 9 ნაწ. 2 განყოფ. ქ. თბილისს, ნიკოლაევის ქუჩ. თავნი ვალი 27999 მ. 23 კ. შემოსატანი 329 მ. 40 კ. სულ 28328 მ. 63 კ.

თავდგირიძე, ვისსარიონ გაბრიელის ძე, ორი ერთ-სართულიანი სახლი, საცხობი და ვენახი, ზომით სიგრძით 51 და სიგანით 48 საჟ. ქ. გორში, თავნი ვალი 3805 მ. 94 კ. შემოსატანი 310 მ. 54 კ. სულ 4116 მ. 48 კ.

გორზაია, მარია მოსეს ასული და იმედაშვილი, ეკატერინა მოსეს ასული ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, და მიწა $77^{1}/_{2}$ კვ. საჟ. 7 ავლაბრის ნაწილში, 2 განყოფილებაში. ქალაქ თბილისს თავნი ვალი 365 მ. 61 კ, შემოსატანი გარ. 80 მ. 64 კ., სულ 446 მ. 25 კ.

მნაცაკანოვი, ნერსეს ბუღდანას ძე, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფებით, ერთ-სართულიანი ფლიგელი სარდაფით და 4 დუქანი სარდაფებით, მიწის ზომა 110 კვ. საჟ. 7 ნაწილში 2 განყოფილებაში, ქალ. თბილისში, ავლაბარში თავნი ვალი 4844 მ. 28 კ, შემოს, 262 მ. 84 კ., სულ 5107 მან. 12 კ.

ბეგამოვი, არსენ სულთანის ძე, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფითა და ფლიგელით, ვენახი, მიწის ზომა 3642 კვ, საჟ. ქ. ერევანს თავნი ვალი 9140 მ. 21 კ., შემ. გარდ. 565 მ. 32 კ. სულ 9705 მ. 53 კ

შაბუროვები, გრიგოლ და სოლომონ გრიგოლის ძენი, 1) ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით, სამ-სართულიანი ფლიგელი, საცხობი, თავლა და ვენახი და მიწა 714 ოთხ-კუთხი საჟ. და 2) ვენახი, მარანი და მიწა სიგრძით 63 საჟ. სიგანით 10 საჟ. და ჩრდილოეთით 9 საჟ. ქ. სიღნაღში. თავნი ვალი 3733 მ. 22 კ. შემოს. გარდ. 220 მან. 23 კ. სულ 3953 მ. 45 კ.

მძინაროვი, სოფიო გერასიმის ასული, ერთ-სართულინი ქვითკირის სახლი მიშენებულით, მიწის ზომა 107 ოთხ-კუთხი საჟ. ქ. თბილისს 7 ავლაბრის ნაწილში, 2 განყოფილებაში. თავნი ვალი 856 მ. 33 კ. შემოსატ. 84 მ. 55 კ. სულ 940 მ. 88 კაპ.

ბარაბაშევისა. როზალია პავლეს ასული, ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით, მიწის ზომა $47^{1}/_{2}$ ოთხ-კუთხი საჟ. ქ. ახალციხეს, ხაპანსკისა, დივან-იოლსკისა და ალექსანდრეს ქუჩაზედ, თავნი ვალი 1440 მ. 27 კ., შემოსატანი 101 მ. 23 კ. სულ 1541 მ. 50 კ.

არტაზოვი, არშაკ ვასილ(?) იჟაბ ორი ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით, სარაიათი და ფიცრულით, მიწის ზომა 680 ოთხ-კუთხი საჟ. 1 ნაწილში, 1 განყოფილებაში ქ. თბილისს, ვადაეოზნი ქუჩაზედ. თავნი ვალი 14529 მ. 35 კ., შემოსატანი 1230 მ. 65 კ. სულ 15760 მ.

ჩერკეზოვისა, ბარბარე ევსტაფის ასული, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და ერთ სართულიანი ფლიგელი და მიწა $81^{3}/_{4}$ ოთხ-კუთხი საჟ. 8 ნაწ. 2 გან. ქ. თბილისს. თავნი ვალი 4843 მ. 12 კ., შემოსატ. 278 მ. 87 კ., სულ 5121 მ. 99 კ.

კალაძე, ეკატერინე ზურაბის ასული. ორი ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი, ერთი სარდაფით და მიწა 103 საჟ, და ერთი არშ ოთხ-კუთხი 10 ნაწ. 2 განყ. ქ. თბილისში. თავნი ვალი 1465 მ. 22 კ., შემოსატ. 105 მ. 55 კ., სულ 1570 მ. 77 კ.

მარკოზოვი, ალექსანდრე ივანეს ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და მიწა $38^{1}/_{2}$ ოთხ-კუთხი საჟენი 5 ნაწილ. 1 განყ. ქ. თბილისში. თავნი ვალი 4136 მ. 6 კაპ. შემოსატ. 293 მ. 65 კ. სულ 4429 მ. 71 კ.

გამაზოვი, მიხეილ ივანეს ძე, ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა 90 ოთხ-კუთხი საჟ. 10 ნაწ. 1 განყ ქ. თბილისში. თავნი ვალი 1181 მ. 73 კ. შემოსატანი 67 მ. 24 კ. სულ 1248 მ. 97 კ

II სოფლის მამულები

ციციშვილი, გიორგი ივანეს ძე: სახნავ-სათესი, საძოვარი და სათიბი ადგილი და ტყე ადგილის ზომა $967^{1}/_{2}$ დესიატინა, თბილ. გუბერნ. და მაზრაში, ბორჩალოში ახლალალალუში, თავნი ვალი 15487 მან. 69 კაპ. შემოსატანი 1166 მან. 10 კ. სულ 16653 მ. 79 კ.

ერისთავი, ლუარსაბ ალექსანდრეს ძე: 101 დესიატ. და 1600 ოთხ-კუთხი საჟენი სახნავი მიწა თბ. გუბერნ. და გორის მაზრაში, ს. ნაწრეთში, თავნი ვალი 1935 მ. 97 კ. შემოსატანი 117 მ. 1 კ. სულ 2052 მ. 98 კ.

მელიქოვი, ივანე ალექსანდრეს ძე: 1561 დესიატ. 145 ოთხ-კუთხი საჟ. სახნავი, სათიბი და საძოვარი ადგილი და ტყე. თბილისის გუბერნია, ბორჩალოს მაზრა, ს. ახტალაში თავნი ვალი 14519 მან. 71 კ. შემოსატანი 896 მან. სულ 15415 მან. 71 კაპ.

ალექსეევ-მესხიევი, მიხეილ დიმიტრის ძე: სახნავი, სათიბი და ტყე სულ 170 დესიატ. და 960 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწა თბილ. გუბ. და მაზრაში სოფ. კვესეთში, თავნი ვალი 1942 მ. 69 კ. შემოსატანი 94 მ. 80 კ. სულ 2037 მ 49 კ.

ზანდუკელი, ოტია გიორგის ძე: სახნავ-სათიბი და ტყე, სულ 473 დესეტ. და 1200 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. დუშეთის მაზრაში, სოფ. ბულაჩაურში. თავნი ვალი 5828 მ. 5 კ. შემოსატანი 421 მ. 30 კ. სულ 6249 მ. 35 კ.

არეშოვი, რმანოზ ქაიხოსროს-ძე სახნავ-სათიბი და საძოვარი ადგილი, სულ 315 დეს. 2314 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილ. გუბერნიაში და მაზრაში, ს. ვარდისუბანი, ანუ შავსაყდარი. თავნი ვალი 2816 მ. 89 კ. შემოსატანი 132 მ. 96 კ. სულ 2949 მან. 85 კაპ.

ედიგაროვები, დარჩო გიქოს ძე, ედიგარ და სტეფანე ვართანის ძენი. სახნავი, საძოვარი და საბალე ადგილები, სულ 122 დესეტინა, 480 ოთხ-კუთხი საჟ თბილისის გუბერნ. და მაზრაში, სასომხო სოღალნულში. თავნი ვალი 1949 მ. 21 კ. შემოსატანი 102 მ. 41 კ. სულ 2051 მ. 62 კ.

თარხან-მოურავი, იასონ ლუარსაბის ძე: სახნავი, სათიბი, საძოვარი და ტყე. სულ 509 დეს. 1866 ოთხ კუთხი საჟენი, თბილ. გუბ. გორის მაზრაში, სათუხარლო, სათარხნო და სხვ. თავნი ვალი 3898 მ. 40 კ. შემოსატანი 179 მან. 60 კ. სულ 4078 მან.

ანდრუშკევიჩი, ფაუსტინე მიხეილის ძე: სახნავ-საძოვარი, სათიბი და ტყე, 340 დესიატინა 1140 ოთხ-კუთხიანი საჟ. მიწით თბილ. გუბერნ. გორის მაზრაში, სოფ. ახალ-ქალაქში და კავთისხევში, თავნი ვალი 4873 მან. 2 კაპ. შემოსატანი 244 მან. 60 კ. სულ 5117 მ. 62 კ.

ამილახვარი, ივანე გივის ძე: სახნავი, სათიბი ადგილები და ტყე, ზომით 419 დეს. 200 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში გორის მაზრაში სოფ. კასპში, შაშვებში და ქალაში, თავნი ვალი 19555 მან. 39 კაპ. შემოსატანი 860 მან. სულ 20415 მ. 39 კ.

თარხან-მოურავი, ლუკა ესტატეს ძე: სახნავი, სათიბი, საძოვარი და ტყე, სულ 810 დეს. 600 ოთხ-კუთხი საჟ. თბ. გუბ. გორის მაზრაში, სათარხნოში. თავნი ვალი 5377 მ. 73 კ. შემოსატანი 285 მ. 2 კ. სულ 5662 მ. 75 კ.

გედევანოვი, ალექსანდრე დიმიტრის ძე: სახნავი, სათიბი და ტყე 66 დესეტ. 2140 ოთხ-კუთხიანი საჟ. თბ. გუბ. დუშეთის მაზრაში, სოფ. საგუდე და ქინძარაში, თავნი ვალი 980 მან. 86 კ. შემოსატანი 80 მ. 24 კ. სულ 1061 მ. 10 კ.

ბარათაშვილი, ნიკოლოზ გრიგოლის ძე: სახნავი და საძოვარი მიწები, ზომით 230 დეს. და 520 ოთხ-კუთხი საჟენი თბილისის გუბერნ. თბილისის მაზრაში, სოფ. ქვემო-წერაქვში. თავნი ვალი 1955 მ. 52 კ. შემოსატანი 127 მ. 16 კ. სულ 2082 მ. 68 კ.

ონიკოვები, კოსტანტინე და გიორგი სოლომონის ძენი, ნაკაშიძისა, ბარბარე სოლომონის ასული და ჩოლაყაშვილისა ეკატერინე სოლომონის ასული: სახნავი, საძოვარი, სათიბი, საბალე, საბოსტნე ადგილები და ტყე, სულ 728 დეს. 2323 ოთხ-კუთხი საჟ. თბ. გუბ. და მაზრაში კინეთში და დიდებაში თავნი ვალი 14712 მან. 66 კ. შემოსატანი 402 მან. 18 კ. სულ 15114 მ. 84 კ.

ბაგრატიონ-მუხრანსკისა, მიხეილ კონსტანტინეს ძისა სახნავი მიწები 782 დეს. 290 კვ. საჟ ელისავეტოპოლის გუბ. ყაზახის მაზრა სახელად გეჯალუ თავნი ვალი 6886 მ. 80 კ. შეს. გარდ. 306 მ. 80 კ. სულ 7193 მ. 60 კ.

საგინოვისა, მიხეილ პაატას ძისა: სახნავი ადგილები და ტყე 267 დეს. თბილ. გუბ. თელავის მაზრა სოფ. ზემო-ხოდაშენს, თავნი ვალი 2557 მ. 94 კ. შეს. გარდ. 142 მ. 16 კ. სულ 2700 მ. 10 კ.

აკიმოვთა, ნიკოლოოზ და ვასილ ზაქარიას ძეთა: სახნავი, სახლ-კარის ადგილები, საძოვარი, ვენახები და ტყე 846 დეს. 605 კვ. საჟ. თბილ. გუბ. და მაზრა სოფ. გლდანს. თავნი ვალი 24738 მ. 52 კ შეავსებ. გარდას 1072 მ. სულ 25810 მან. 52 კ.

მაჭუტაძისა, ივანე ალექსანდრეს ძისა: სახნავი ადგილები და ტყე 410 დეს. 1800 კვ საჟ. ქუთაისის გუბ. ოზურგეთის მაზრა სოფ. ნიგოითის მახლობლად, თავნი ვალი 14800 მან. 91 კ. შესავსებელი გარდასახადი 723 მ. 61 კ. სულ 15524 მან. 52 კ.

მაჭუტაძისა, სამსონ ალექსანდრეს ძისა: სახნავი ადგილე- და ტყე 410 დეს. 1800 კვ. საჟ. ქუთაისის გუბ. ოზურგეთის მაზრა სოფ. ნიგოითის მახლობლად თავნი ვალი 14800 მ. 91 კ. შეს. გარ. 723 მ. 61 კ. სულ 15524 მ. 52 კ.

წერეთლისა, მარიამ არჩილის ასულისა: სახნავი, სავენახე, საძოვარი ადგილები, ტყე და შენობანი 1844 დეს. 20 კვ. საჟ. თბილ. გუბერნ. ბორჩალოს მაზრა სახელად ლაჰ-ბადინო, თავნი ვალი 24806 მ. 83 კ. შესავსებ. გარდ. 1132 მ. სულ 25938 მ. 83 კ.

ორბელიანისა, გრიგოლ კოსტანტინეს ძისა: სახნავი და საძოვარი ადგილები 720 დეს. თბილ. გუბ. ბორჩალოს მაზრა სოფ. ტაშირ-ჯილღას, თავნი ვალი 4947 მ. 70 კ. შეს. გარდ. 222 მ. სულ 5169 მ. 70 კ.

გურგენიძისა, ქეთევან სოლომონის ასულისა: ვენახი 2 დეს. 600 კვ. საჟ თბილ. გუბ თელავის მაზრა სოფ. შილდაში. თავნი ვალი 800 მ. შესავს. გარ 80 მ. 82 კ სულ 880 მან. 82 კ.

ჯორჯაძეთა, მიხეილ ნოდარის ძისა, კოსტანტინე სოლომონის ძისა: ვენახი ზომით 3 დეს. 2160 კვ. საჟ თბილ. გუბ. თელავის მაზრა სოფ. საბუე თავნი ვალი 2000 მ შეს გარდ. 87 მ. 54 კ. სულ 2087 მ. 54 კ.

ჭავჭავაძისა, დარია ალექსანდრეს ასულისა: ხეხილიანი ვენახები და სახლი, მიწის ზომა 3 დეს. 920 კვ საჟ. თბილისის გუბ. თელავის მაზრა სოფ ურიათუბანი, თავნი ვალი 1700 მ. შეს. გარდ 82 მ. 8 კ. სულ 1782 მ. 8 კ.

ავალოვისა, ოლგა ედუარდის ასულისა: ორი ვენახი მიწის ზომა 5 დეს. 600 კვ. საჟ თბილ. გუბ. სიღნაღის მაზრა, სოფ. ჩუმლაყი თავნი ვალი 2000 მ. შეს გარ 337 მ 24 კ. სულ 2337 მ 24 კ.

მაყაევისა, ანნა რევაზის ასულისა, თბილისის გუბერნიის თელავის მაზრა ს. რუის პირს და იყალთოში ვენახი 3 დეს. და 540 ოთხ-კუთხი საჟ. თავნი ვალი 1440 მ. შემოსატანი 103 მ. 54 კ. სულ 1543 მ. 54 კ

მაყაევისა, სოფიო ზაქარიას ასულისა, თბილ. გუბერნიისა თელავის მაზრისა, სოფ. იყალთო, ვენახი, შენოაებით და მოწყობილობით, 3 დესიატ. 2160 ოთხ-კუთხი საჟ. თავნი ვალი 1400 მ. შემოს. 75 მ. 30 კ. სულ 1475 მ. 30 კ.

შალიკოვი, დარია გულბათის ასული, თბილისის გუბერ. სიღნაღის მაზრა, სოფ. გურჯაანი, სავენახე. სასახლ კარო, საძოვარი ადგილები და ტყე 6 დეს. 720 ოთხ.კუთხი საჟ. თავნი ვალი 2000 მ., შემოსატანი 94 მ. 80 კ. სულ 2094 მ. 80 კ.

ყაზბეგი, გიორგი, რაფაელი, ივანე ნიკოლოზის ძენი, ელენე ნიკოლოზის ასული და ალექსეევ-მესხიევისა, ოლგა ნიკოლოზის ასული. სახნავი, საძოვარი, სათიბი და ტყე და მიწა 151 დეს. 1144 ოთხ-კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრას, სოფ. ყაზბეგში. თავნი ვალი 9713 მ 30 კ. შემოსატ. 434 მ., სულ 10147 მ. 30 კ.

რატიევი, ზურაბ გიორგის-ძე, სახნავი, საძოვარი და ტყე და მიწა 77 დეს. 122 ოთხ-კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრაში, აგარაკს ქსოვრისში. თავნი ვალი 1466 მ. 65 კ, შემოსატ. 73 მ. 60 კ. სულ 1540 მ. 25 კ.

პატებნია, ვასილი ივანეს ძე, სახნავი, სახლის კარის ადგილები და მიწა 18 დესიატ- 1800 ოთხ-კუთხი საჟ. გორის უეზდში, სოფ. პატარა-თამარშენში, თავნი ვალი 1466 მ. 67 კ., შემოსატანი 73 მ. 60 კ., სულ 1540 მ. 27 კ.

თარხან-მოურავოვი, გიორგი იორამის ძე, სახნავი, სათიბი და ტყე, მიწა 400 დეს. 1560 ოთხ-კუთხი საჟ. გორის მაზრაში, სათარხნიშვილების მამულში. თავნი ვალი 4413 მ. 80 კ., შემოსატანი 200 მ 80 კ., სულ 4614 მან. 60 კაპ.

ბაგრატიონ-მუხრანსკი, კოსტანტინე ივანეს ძე. სახნავ საძოვარი, სახლ-კარის ადგილები და ტყე ზომით 793 დესიატ. 2092 ოთხ-კუთხი საჟ. ბორჩალოს მაზრაში, სოფ. სარაჩლოში თავნი ვალი 14800 მ. 91 კაპ., შემოსატანი 672 მან., სულ 15472 მ. 91 კ

თარხან-მოურავოები, პელაგია და ანასტასია იორამის ასულნი, სახნავი. საძოვარი ადგილები და ტყე. მიწით 554 დეს. 1800 ოთხ-კუთსი საჟ. გორის და თბილისის მაზრაში, სოფ. სათარხნოში. თავნი ვალი 1480 მ. 9 კ., შემოსატ 67 მ. 36 კ., სულ 1547 მ. 45 კ.

ერისთავი, რაფიელ დავითის ძე, სახნავი, საძოვარი და საბალო ადგილები და ტყე, მიწა ზომით 1205 დესიატ. 180 ოთხ-კუთხი საჟ. თელავის მაზრაში, სოფ. ქისტაურში. თავნი ვალი 11907 მ. 27 კ. შემოსატ. 520 მ. 80 კ., სულ 12428 მან. 7 კ.

მელიქ-ვართანეზოვები, ალექსანდრე აგარონის ძე, სახნავი, საძოვარი, სათიბი ადგილები, ვენახი და შენობანი, მიწა ზომით 1929 დეს. 2140 ოთხ-კუთხი საჟ. ერევნის გუბერნიაში სურმალინის მაზრა სოფ. ალი-ყამარლუხი, თავნი ვალი 7938 მ. 8 კ., შემოსატანი 349 მ. 20 კ., სულ 8287 მ. 28 კ.

თარხან-მოურავოები, ნიკოლოზ გრიგოლის ძე. სახნავი სახლ-კარის ადგილები, ტყე და შენობანი, მიწა ზომით 296 დეს. 1089 ოთხ-კუთხი საჟ. გორის მაზრაში, აგარაკებს ახალციხესა, სათარხნო და ახალ-ქალაქში. თავნი ვალი 4974 მ. 63 კ.. შემოსატანი 222 მ. სულ 5196 მ. 63 კ.

მაღალოვისა, ნინო სარდიონის ასული, ვენახი, ზომით 6 დესიატ სიღნაღის მაზრა სოფ. ბაკურციხეში. თავნი ვალი 1210 მ. შემოსატანი 101 მ. 62 კ., სულ 1311 მან.-62 კაპ.

ნათიევი, სოფიო გაბრიელის ასული, ვენახი, მიწის ზომით 2 დეს. 100 ოთხ·კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრაში სოფ. დამპალი. თავნი ვალი 1268 მ. შემოსატ. 117 მან. 73 კაპ. სულ 1385 მ. 73 კ.

ზანდუკელი, ოტია გიორგის ძე, ვენახი, მიწა ზომით 7 დესიატ. დუშეთის მაზ. სოფ. არაგვის-პირში. თავნი ვალი 1620 მ. შემოსატ. 101 მ. 47 კ., სულ 1721 მ. 47 კ.

ვაჩნაძე. იოსებ რევაზის ძის, ვენახი, ზომით 2080 ოთხ-კუთხი საჟ. სიღნაღის მაზრ. სოფ. კოლაკში. თავნი ვალი 900 მ. შემოსატანი 88 მ. 48 კ., სულ 988 მ 48 კ.

რატიევი, ზურაბ გიორგის ძე, ვენახი, ზომით 13 დესიატ. 1200 ოთხ-კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრ. სოფ. ქსოვრისში. თავნი ვალი 1900 მ. შემოსატ. 60 მ. 38 კ. სულ 1960 მ. 38 კ.

ჯანდიერი, დიმიტრი ეგნატეს ძე, სამი ვენ.ხი ზომით 3 დესიატ. 600 ოთხ-კუთხი საჟ. დუშეთის მაზრ. სოფ ვაჩნაძიანში. თავნი ვალი 1200 მ., შემოსატ. 75 მ. 40 კ. სულ 1275 მ. 40 კ.

ჩიკვაიძე, ნატალია გიორგის ასული, ვენახი და სახლ-კარის ადგილები და მიწა 5 დესიატ. 1680 ოთხ-კუთხი საჟ. თელავის მაზრ. სოფ. ახატანისში. თავნი ვალი 2000 მ. შესატანი 119 მ. 60 კ. სულ 2119 მ 60 კ.

ჭავჭავაძე, იასე ნოშრევანის ძე, სახნავი ადგილები და ტყე, ზომით 669 დეს. 1912 ოთხ-კუთხი საჟ. თბ. გუბ. თიანეთის მაზ. საჭავჭავაძოს მამულებში. თავნი ვალი 6355 მ. 49 კ., შემოს. 285 მ. 60 კ. სულ 6641 მ. 9 კ.

ამილახვარი, ივანე თეიმურაზის ძე: სახნავი მიწები 146 დეს. 2140 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით, თბილისის გუბერნიაში, გორის მაზრაში, ზემო და ქვემო სობისში და ღდულეთში თავნი ვალი 5885 მან. 7 კ. შემოსატანი 349 მან. 82 კ. სულ 6234 მ. 89 კ.

გედევანოვები, ილია, ნიკო და ლუარსაბ მერაბის ძენი: სახნავი, საბოსტნე ადგილები და ტყე 53 დეს. 1555 ოთხ-კუთ. საჟ. მიწით, თბილისის გუბერნ. გორის მაზრაში ქვემო ნიჩბისში, მარნოზი და სასხორი, თავნი ვალი 2951 მ. 49 კ. შემოსატანი 168 მ. 68 კ. სულ 3120 მ. 17 კ.

ამილახვარი, მიხეილ გივის ძე: სახნავი, სათიბი ადგილები ზომით 252 დეს. 235 ოთხ-კუთხი საჟ. მიწით. თბილისის გუბერნიაში, გორის მაზრის დაჩებში: ზემო და ქვემო სობისში და ღდულეთში, თავნი ვალი 9838 მ. 29 კ. შემოსატანი 434 მან. სულ 10272 მ. 29 კ.

დოდაევისა, თამარა ალექსანდრეს ასული: სახნავი მიწები და ტყე ზომით 308 დეს. 660 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბერნიაში, თელავის მაზრაში, ახშაანის და ობალიძეს აგარაკში, თავნი ვალი 5920 მ. 37 კ. შემოსატანი 264 მ. 40 კ. სულ 6184 მ. 77 კ.

პავლენოვისა, ნინა ზურაბის ასული: სახნავი, საძოვარი ადგილები და ტყე ზომით 299 დეს. 840 ოთხ-კუთხი საჟ. თბ. გუბერნ. დუშეთის მაზრაში, საშაბუროში, თავნი ვალი 3946 მ. 90 კ. შემოსატანი 179 მ. 60 კ. სულ 4126 მ. 50 კ.

კერესელიძისა, ანასტასია გიორგის ასული: ვენახი, შენობა, სახნავი, სათიბი და საბოსტნე ადგილები, ზომით 134 დეს. 130 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილ. გუბ. გორის მაზრაში სოფ. შაშვებში და ჭალაში, თავნი ვალი 2960 მ. 18 კ. შემოსატანი 179 მ. 38 კ. სულ 3139 მ. 56 კ.

ყიფიანისა, ნინო იაგორის ასული: სახნავი და სათიბი ადგილები და ტყე, ზომით 1300 დეს. და 1200 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. გორის მაზრაში, აგ. სარმანის-შვილის-კარში, თავნი ვალი 11840 მ. 72 კ. შემოსატანი 520 მ. 80 კ. სულ 12361 მ. 52 კ

ბარათოვისა, ბარბარე გიორგის ასული და ჩოლაყაევისა ბარბარე გიორგის ასული· სახნავი და საძოვარი ადგილები და ტყე, ზომით 1400 დეს. თბილისის გუბ. თიანეთის მაზრაში, ახმეტის აგარაკის მახლობლად თავნი ვალი 4947 მ. 71 კ. შემოსატანი 222 მ. სულ 5169 მ. 71 კ.

ჩოლაყაშვილი, ბიძინა ოთარის ძე: სახნავი, საძოვარი ადგილები და ტყე, ზომით 569 დეს. თბილისის გუბ. თბილისის მაზრაში, აგ. უჯარმაში, თავნი ვალი 4947 მ. 71 კ. შემოსატანი 222 მ სულ 5169 მ. 71 კ.

ხიმშიაშვილები, ნიკოლოზ გიორგის ძე და ნინო გიორგის ასული: სახნავი და საძოვარი ადგილები და ტყე, ზომით 2303 დეს. და 1200 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილისის გუბ. დუშეთის მაზრაში, აგ. ბულაჩაურში, თავნი ვალი 9895 მ. 41 კ. შემოსატანი 467 მ. 60 კ. სულ 10363 მ. 1 კ.

ჩოლაყაევისა, ერასტი ზაალის ძისა: სახნავი, საძოვარი, სათიბი ადგილები, ვენახი და ტყე 3561 დეს. 2000 ოთხ-კუთხი საჟ. თბილ. გუბ. სიღნაღის მაზრა, სახელად ქიაური. თავნი ვალი 77438 მ. 45 კ. შესავსებელი გარდასახ. 3404 მ. სულ 80842 მ. 45 კ.

გურგენიძისა, ქეთევან სიმონის ასულისა: სახნავი მიწები 70 დეს. თბილ. გუბ. თელავის მაზრა სოფ. შილდასთან. თავნი ვალი 2914 მ. 2 კ. შესავსებ. გარდასახ. 153 მ. 94 კ. სულ 3067 მ. 96 კ.

ერისთავისა, კონა (იგივე იაკობ) მირიმანოზის ძისა, დღეს ერისთავისა ალექსანდრე ივანეს ძისა სახნავი და საძოვარი ადგილები 119 დეს. 946 კვ. საჟ. თბილ. გუბ. გორის მაზრა, სოფ. უფლის-ციხეში, თავნი ვალი 974 მ. 62 კ. შეს. გარ. 76 მ. სულ 1050 მან. 62 კ.

რუსიევისა, ელისაბედ ივანეს ასულისა: გიორგი, მარიამ და მელანია სოლომონის ძეთა და სუკაჩევისა ნატალია სოლომონის ასულისა, სახნავი, საძოვარი, სავენახო ადგილები და ტყე 35 დეს. 75 კვ. საჟ. თბილ. გუბ. თელავის მაზრა სოფ. კურდღელაურს, თავნი ვალი 1955 მ. 54 კ. შეს. გარ. 94 მ. 80 კ. სულ 2050 მ. 34 კ.

ვაჭრობა წესდების მე 18 § ძალით დაიწყობა ზემო ხსენებულ ვალის ჯამიდამ, რომელზედაც ზედ მივა დარჩენილი ფული სახელმწიფო და საერო (земскій) გარდასახადისა. თავნი ვალის გადაწყვეტა შეიძლება ბანკის გირაოს ფურცლებით მანეთით მანეთზედ; აგრეთვე შეიძლება ბანკის ვალი გადავიდეს მამულების მყიდველზედ. ვადაზედ შემოსატანი ფული და ძველი დარჩენილი (недоимка) კი უნდა შევსებულ იყოს ნაღდის ფულით.

თუ 16 ივნისს დანიშნული ტორგი არ შესდგა ბანკის წესდების მე 21 § ძალით დაინიშნება უკანასკნელად 30 ივნისს ამა 1886 წლის. მე 16 § თანხმად მოვალეს შეუძლიან დარჩენილი ფული სარგებლით და სხვა ხარჯის შევსებით შემოიტანოს ერთის დღის წინად ვაჭრობამდე.

(3—3)

Дозволено цензурою Тифлисъ 17 Мая, 1886 года. სტამბა. გ. მელიქიშვილისა, არწრუნისეულ ქარვასლაში №№ 26 27, 28. რედაქტორი და გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.